

REDACTIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. .. 2 "

Nr. 1 de Duminecă pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

—
Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 37.

O supărare fără de rost.

De Ioan Slavici.

A fost și era lucru firesc să fie mare în-suflețirea în »Arenele Romane« și la Curtea de Argeș, la Tîrgoviște și la Sinaia, la Ploiești și la Constanța, pretutindeni, unde, vorba poetului, »Români din patru unghiuri« s'au adunat în frățească dragoste. Mare e însă și adevărul, că Bucovineni, Basarabeni și Maramurășeni, Crișeni, Sălăgeni și Ungureni, Bănățeni și Ardeleni, Macedoneni, Epiroți și Tesalieni, Moldoveni, Munteni, Dobrogeni și Olteni sunt și se simt același popor, unul sufletește și nedespărțit și se adună, ca să o mărturisească aceasta fără de sfială în fața lumii întregi.

Sunt mulți ceice puneau la îndoială adevărul acesta și sunt strîmtorați acum, când nu le rămâne decât să-l recunoască și să fie seamă de el. Înțelege tot omul cu minte strîmtorarea aceasta, și dacă ni-s'ar spune, că guvernul stă pe gânduri văzând cele ce se petrec, l'am socoti compus din oameni cu bun simț, căci are în adevăr să stee pe gânduri.

Supărarea lui n'are însă nici un rost. În fața puterilor elementare supărarea e ridicolă, și putere elementară se dă pe față prin mărturisirea conștiinței de unitate națională a Românilor.

Sunt și se simt cele douăsprezece milioane de Români acelaș popor, care vrea să trăiască și să se dezvolte prin sine însuși — fără ca să jignească pe alții în interesele lor legitime. Așa este, și ori-și-ce încercare de a face să fie altfel e o stimulare a simțământului național român.

Poate guvernul să abuzeze de putere și să lovească în câțiva, care îi stau la îndemână, dar prin aceasta nu slăbește nici în aceștia, nici mai ales în alții conștiința românității, ci mai vartos o întărește, căci lovitura o simt toți și toți vor și ține să o și spună aceasta, ceace iar va fi o manifestațiune a conștiinței de unitate națională.

Luând parte la serbările iubile, Români toți sunt cuprinși de simțământul, că e afară din cale bine și frumos, că mare onoare și mare noroc e să fii Român, și cel ce-și dă pe față năcazul și ar voi să înăbușe simțământul acesta mai vartos îl întetește!

Nu le rămâne nici Maghiarilor, dacă oameni cu bun simț sunt, decât să se împace cu gândul, că n'au a face numai cu concetățenii lor Români, ci cu întregul popor român, și să-și dea seamă, că numai dela dâșii atârnă să și-l facă prieten și ajutor la vreme de nevoie pe acest popor din ce în ce mai bine văzut în lume.

Să-și dea Maghiarii seamă, ce erau Români din regatul ungar la 1867 și ce

sunt astăzi, și se vor încredința, că silințele guvernului de a înăbuși viața națională românească sunt nu numai zadarnice, ci totodată și primejdioase și că cei mai răi dușmani ai poporului maghiar sunt oamenii politici, cari întrețin lupta între Maghiari și Români.

Nu! — mai ales acum, după ce s'au pus în dușmănie cu toată lumea, șovinistii nu pot să-i învingă pe Români, cari sunt și se simt din ce în ce mai tari.

Și dacă nu pot să-i învingă, urmează să încerce a și-i face prietini, și n'au decât să facă încercarea, ca să se încredințeze, că lucrul e ușor, căci n'au cerut Români nici odată și nu cer nici acum decât să fie lăsați în pace.

Să-i lase pe Români în pace și se vor încredința, că nu numai Români le vor fi buni prieteni ci totodată și lumea cea mare îi va lăuda.

Serbările dela București.

De dr. Dionisie Stoica.

Sunt zile, cari nu se uită, zilele petrecute la București de Români transilvăneni, bănățeni, ungureni și bucovineni — sunt zile, nu memorabile și nu înălțătoare, ci zile epocale în istoria regenerării noastre naționale.

De un timp încoace s'a vorbit și s'a scris mult despre unitatea noastră culturală națională. Dar nu erau alte mijloace disponibile pentru ajungerea acestui mare ideal, decât numai contactul literar, care și el abia dacă luase puțin avânt în timpul din urmă.

Ceice vor fi tresărit, gândindu-se la unitatea noastră, între împrejurări favorabile ușor de ajuns, s'au zbatut de sigur mult cu mintea, ca să afle vr'un mijloc, vr'un drum, care să ducă mai cu siguranță la țintă.

Când fără veste, iată se ivește Expoziția jubilară a anului 1906.

Mare an va fi acesta în anele istoriei noastre, nu atât pentru menționata expoziție și nici pentru jubileul de 40 ani de glorioasă domnie, ci pentru că acest jubileu și pentru că această expoziție a dat ocazie, ca toți românii, din toate țările, să se vadă împreună în *Arenele romane*, să tresalte de fiorii de entuziasm ai revederii și se pecețuiască pentru totdeauna acea unitate culturală, care lăsa să i-se simtă tot mai mult necesitatea.

Văzduhurile s'au cutremurat și glasurile miilor cântăreți uniți din țară, Ardeal, Banat și Bucovina, au ridicat pentru un moment vâlul des, așternut pe trecutul nostru bogat în vitejii și în nesfârșite suferințe, și o încredere și putere fără margini s'a sălășluit în sufletele celor obidiți, împrumutată de îndreptățite nădejdi în vremile viitoare.

Un popor, al cărui zămislior se numia pela 106 Impăratul *Traian*, un popor cu un Ștefan și Mihaiu, cu un Horia și Iancu, ca să ne oprim numai la figurile cele mari de tot, un popor care a înfruntat urgia optsprezece sute de ani, are o misiune culturală — și poate și mai mare — în istoria popoarelor, în istoria omenimii.

Cei 1800 de ani, trăiți în șicane, nedreptăți, lipsuri, perzecuții și câte alte fără de legi, cu și fără nume, au foarte mare însemnătate pentru poporul românesc și e aproape ziua, în care toți acești ani cu părțile lor întunecoase vor fi priviți cu alți ochi, nu peste mult ne vom convinge, că aceste secole de neîndurătoare probă de foc ne vor ridica acolo, unde nu se ajunge cu o școală de vorbe, făcută la întâmplare în câți-va ani.

Istoria își are multe părți tainuite și multe rosturi, ce nu se pricep la întâia vedere.

Dar dacă am fost designați să trecem prin școala, pe care alt popor din lume n'a făcut-o, și dacă am ajuns să ne dăm seama de importanța probei de foc, la care am fost supuși — nu înseamnă, că suntem datori a sta pe loc până când se vor îndura alții să ne spună, că a sunat ora desrobirii vrerilor noastre, nu înseamnă, că nu suntem capabili de-a obține roadele acestei îndelungate răbdări, până nu va veni al doilea Mesia să frângă lanțurile adâncite în pământ și ruginite de vechimea vremilor.

Nu, căci tot noi avem să ne pregătim ziua răsplății, după cum până acuma prin suferințe și răbdare, de aci înainte prin vrere cumpănită, stăruitoare și cuminte.

Ora redeșteptării noastre a sunat de mult, dar numai pentru foarte puțini, necesitatea unității culturale a fost simțită și ea numai de cei puțini, și nu se făcuse încă nici cel dintâi pas pe întelenitul ogor al unității noastre naționale.

Dar s'a făcut și acest pas în anul Domnului 1906, luna August, ziua 27.

Ne-am unit cu toții, dela Nistru pân' la Tisa, dela mare pân' la mare — în gânduri și vreri. S'a simțit această unire chiar și de cei din regat, cei cu simțul național învâlit în multe straturi și scoarțe, s'a simțit și efectul acestui sfânt sentiment va fi înălțător de suflete și mișcător de inimi.

Mai rămâne un singur lucru: *să învățăm a ne cunoaște reciproc cât mai bine și mai cu siguranță*, și n' special frații din Regat să facă acest lucru cu îndoită insistență, pentru că ei nimic nu cunosc mai insuficient decât pe frații lor din Ungaria.

Iar ca marea operă inaugurată în zilele acestea să fie încununată cu rezultate fără întârziere, e neapărată nevoie, ca să se susțină contactul direct între toți românii, de pretutindeni.

Spre acest scop e foarte salutară întrunirea corurilor românești în tot anul în câte

un oraș, iar și mai salutară este, cred eu, propunerea mea, apărută într'un jurnal din capitală, *de-a se întruni toate corurile, cari au luat acum parte la festivități*¹⁾, ori și mai multe, din 5 în 5 ani în Arenele romane.

Acestea vor fi »Serbările naționale dela București«, cari vor pecetlui cu pecete ce nu se topește, toate rezultatele obținute pe teren cultural-național din 5 în 5 ani.

Și aceste serbări vor fi capabile de-a ridica des menționata unitate a noastră la cea mai înaltă perfecție.

Interpelațiunea din parlamentul austriac pentru atrocități militare ne face să revenim asupra unui fapt întâmplat acum câte-va săptămâni în casarma husarilor din Arad. Un husar român a fost adecă astfel maltrat din partea unui ofițer maghiar, încât și-a rupt osul umărului și zace și astăzi încă în spitalul militar din cetate. Este un lucru afară din cale curios, că ziarele din loc nici amintire nu au făcut despre acest caz, câtă vreme de altădată, strigă foc și pucioasă, când vre'un fiu de al lui Árpád ori Izrael e tras de urechi din partea vre-unui ofițer german ori român. Husarului român îi poate rupe și oasele Domnul «hadnagy», căci Românul este numai material brut pentru armată. Noi însă pretindem cea mai severă cercetare în cauză și perfectă satisfacțiune.

Mandatul dela Bocșa, unde a fost ales dl Coriolan Bredicianu, se știe: patrioții l'au petiționat. Comisia a III-a sub președința lui Babó s'a ocupat Joi de petiția dată. Unul dintre reprezentanții petiționarilor a cerut a se orânduî anchetă pentru a se dovedi marea agitație ce au făcut Românii. Alt reprezentant a fost mai radical: a cerut imediată nimicire a mandatului.

Apărătorul dr. Maniu a replicat ambilor cu temeinice motive juridice.

¹⁾ Cu evitarea celui german. N. aut.

Comisia a hotărât ca în 8 zile petiționarii să prezinte lista alegătorilor din diferitele comune. După aceea comisia își va aduce sentința.

După cum știm, guvernul ține ca sigur nimicirea mandatului iar la noua alegere noul fișpan — care ar fi să fie dl Burdia — va trebui să arete ce știe și ce poate.

Tot mai îndrăzneți! Partidul 48-ist din Timișoara, în urma agitațiunilor deputatului dr. Dobroszláv Péter (sârb negat, ales la Ciocova și cu voturile unor Români păcătoși!) și a altor corifei, a decis să ceară consiliului municipal a face ca monumentul Hentzi de pe piața Timișorii (cetate) să fie dus de acolo și să se ridice în locul lui monument în amintirea lui Ioan Huniade (Corvin).

După ce s'a dus de pe piața Stul George din Buda celalalt monument Hentzi, e firesc ca patrioții să speră că-l vor înlătură și de pe piața Timișoarei. Când dai degetul, și-se cere și mâna!

Mare bucurie în Israil, și anume în cetatea »celor 13«, în Golgotha Ungariei. S'a găsit adică un brav oficer cu sentimente patriotice naționale puternice, căpitanul Hauszer Henrik, care trecând Joi cu batalionul de recruți și rezerviști pe dinaintea monumentului »celor 13« generali, a comandat ca hornistul să sufle »vigyázz«. În balalion sunt însă și mulți Români, cari ajungând la casarmă, se întrebau: Oare Doamne, de ce s'a suflat »vigyázz«... Unul mai cuminte ar fi zis: »D'apoi d'aceea, să bage de samă tot natul, că așa pățește cine se pune împotriva cu împăratul!«...

Aradanii la Expoziție.

Luni dimineața la orele 9 a cercetat pentru prima oră expoziția. Splendidul oraș de pe câmpul Filaretului ni-a uimit pe toți deja la întâia înfățișare.

La poarta mare a expoziției ni-a primit însuși comisarul drul Istrati, am intrat apoi în expoziție, unde ni-a călăuzit iubitul nostru compatriot Dr. Aurel Popovici.

Masa am luat-o împreună la un restaurant din apropierea expoziției.

La masă a ridicat deputatul Stefan C. Pop toast pentru Regele; ascultam sculați în picioare, apoi părintele Popovici pentru deputatul Stefan Pop, care ne părăsește mâne.

Sever Bocu a ridicat toast pentru Aurel Popovici.

După ameazi vom cercetă mai departe pavilioanele.

Pe mâne seară este luată în program călătoria la Constanța.

Aradanii la Constanța.

Miercuri cu trenul dela orele două au sosit în Constanța oaspeții aradani.

La gară i-au primit Bănescu primarul Constanței și cetățenii cu muzica militară în frunte. Primarul le-a urat sosit bun.

Răspunde Sever Bocu, redactorul ziarului »Tribuna« din Arad.

S'a format apoi un cortegiu și s'au dus la statuia lui Ovidiu unde publicistul Vulcan, într'o entuziastă cuvântare, le spune că aici la picioarele marelui poet Ovidiu s'a întrupat unitatea culturală a tuturor Românilor, căci rând pe rând bucovineanul, ardeleanul, bănățeanul, macedoneanul, au jucat hora unirei, ceea ce faceți și voi, iubii aradani.

Răspunde Sever Bocu care zice că venind să viziteze Expoziția și să admire progresele făcute în cei 40 ani de domnie, nu s'au putut opri de a nu veni și aici în Dobrogea, provincie scumpă tuturor românilor, căci a fost câștigată prin sânge de brava armată română și marele ei căpitan. Să strigăm cu toții: Trăiască Regele!

Dela statuia lui Ovidiu cu toții s'au dus la restaurantul Isac unde au luat masa.

La masă au luat cuvântul domnia Sever Bocu, avocatul Mihai Veliciu din Chișineu, primarul Bănescu, ziaristul Mărzea.

În urmă învățătorul Nicu Stejerel recitează o poezie, făcând apologia neamului românesc.

După masă au plecat cu toții la Mamaia.

Seara Primăria a oferit un banchet oaspeților Aradani.

EXPOZIȚIA din BUCUREȘTI.

— IMPRESII. —

Din generația legendară, care la 1848 se adunase pe Câmpia Filaretului (ca noi pe Câmpul Libertății de lângă Blaj!) mai trăiesc câțiva înși prin București... Ce vor fi gândit oare, și mai ales ce vor fi simțit, când au intrat pe poarta expoziției și vor fi privit spre înălțimea dealului Filaret, unde de pe Turnul Vlad Țepeș fâlfăie mareș tricolorul român, iar sub turn, pe coasta dealului, s'a refăcut bateria (dela Calafat) unde marele Căpitan a salutat întâia ghiulea turcească?..

Și ce va fi zis, când a ajuns sus, pe deal, de unde ca într'un caleidoscop i-se desfășură vederii lucruri ca în povești... Unde au fost gropi și pășteau bivolițele (chiar înainte cu doi ani), acum sunt pavilioane, oglindă a progresului realizat de țară sub domnia lungă și fericită a unui rege mare; pavilioane de ale statelor mari, cum e Austria și Franța de pildă, cari la 1848 abia știau că sunt Români pe lumea asta, iar d'atunci s'au unit principatele Moldova și Muntenia. Tărișoarele ocupate când de Turci, când de Muscali ori Austriaci, azi sunt un regat cunoscut și respectat în Europa întregă, ba flamura României salută este pe mări ce udă trei continente.

Cu adevărat poveste: și progresul sub domnia regelui Carol, și cum s'a făcut expoziția... Se vor fi cheltuit bani mulți, probabil. S'ar fi putut serba iubileul și fără expoziție, mai ales că e vorba despre fapte istorice ce rămân mari și fără a face fast în jurul lor, — toate aceste se poate.

Noi știm însă una: de nu era expoziția, n'ajungeam să trecem nici prin valea Dunării, pe unde odinioară au trecut legiunile lui Traian, n'aveam să trecem peste podul »Carol I«, s'ajungem la Marea-Neagră, pe țărmurile căreia a plâns duios Ovidius și de unde pe vas român și sub flamură română intrarăm voioși în Țarigradul de care odată tremura lumea... N'ajungeam să ne rugăm la Mănăstirea Dealului de unde Mihai Viteazul își rotea ochii și-și purta spada peste toate țările locuite de Români; nu era să îngenunchiam înaintea evangheliei scrisă de întâia biserică română și așezate în cea mai strălucită biserică din câte s'au zidit în acest colț de lume. Și despre Castelul Peleş era să rămânem numai cu știința culeasă din cărți, nu-l vedeam aievea, după-cum era să murim cu dorul de a vedea pe regele, care cu sabia sa și cu puterea faptelor sale înțelepte tras-a un orizont atât de larg numelui românesc...

Și unde și când se mai putea serba înfrățirea cea de obște a tuturor Românilor, dacă nu în București și cu acest fericit prilej?

Sufletele noastre remas-au adecă înduioșate de cele ce-am văzut în țara întregă, de dragostea cu care ne-au primit frații și cum ne-am întâlnit, pe sfântul și liberul pământ, Români din patru unghiuri, dela Tisa și Nistru, din Carpați și dela Pind... Am uitat, în acele memorabile clipe, că am trecut prin granițe, am simțit profund, ca nici-odată, că noi toți una suntem și pentru întâia oară am prăznuit împreună și cei obișniți și cei fericiti... Cântecile de cari s'a cutremurat văzduhul în Arenele Romane erau strigăte de bucurie și des-nădejde. Ele exprimau sentimentul cel mai pu-

ternic și mai sfânt al celor douăsprezece milioane de Români, risipiți în atâtea mari împărății, dar tari și mândri într'un tiner regat.

Și dacă lacrimi de bucurie va fi vărsat bătrânul din generația legendară dela 1848 când va fi urcat dealul Filaretului și va fi privit în jur de sine, nu mai puțin rămânem mângâiați pentru viața noastră întregă noi Românii, cari din toate văile și de pe toate șesurile, alergat-am la expoziția jubilară cum aleargă mohamedanul fanatic să se închine, măcar odată în viața lui, în sfânta cetate Mecca...

Aici nu puteam prăznuî împlinirea celor 1800 ani de când Traian a cuprins Dacia. Ne-am dus să prăznuim alături cu cei cari sunt și azi stăpâni pe vadurile dunărene înăntuite de meșterul Apolodor. Aici ni s'a luat puțința de a ridică o cruce de piatră pe mormântul lui Iancu... Dincolo am sărutat moaște sfinte, craniul lui Mihai Viteazul, și lespezi de piatră sub cari își dorm somnul de veci eroii neamului...

Iar cât ne-am învățit prin expoziție, ochii nostri căutau dornici ceea-ce este bogăția sufletească a Românilor, reliquiile istorice. Nu ni-au uimit mașinele, ci am rămas emoționați când am văzut coroana de oțel cu care s'a încoronat regele, întâiul rege român, și ni-au podidit lacrimile văzând steagurile ciuruite de gloanțele vrămașe, purtate și apărute cu atâta credință și bărbăție de dorobanții frați cu eroii cătane dela Lissa, frați cu cei trimiși de Țar în pustile și înghețul Mandjuriei... Am stat ca în biserică prin pavilioanele unde-s așezate odoarele bisericesti: daruri pioase dela vovevozi mari și bisericosi, mitre, toiaguri și odăjdii purtate de prelați cucer-

Știri dela Epozitie.

Solemnitatea predării lupoaicei oferită de municipalitatea din Roma. În arenele romane s'a predat Joi lupoaica, trimisă ca dar comunei București de către municipalitatea din Roma.

Frumosul dar, acoperit de flori, se află în incinta arenelor, păzit de o gardă de onoare alcătuită din mici dorobanți.

De pe o estradă anume instalată tot în incinta arenelor, s'au rostit apoi mai multe discursuri, cu această ocaziune.

Contele de San Martino, trimisul Romei, a predat acest dar comunei București, arătând că legăturile seculare ce există între România și Italia, vor fi întărite cu această ocaziune.

Ministrul de domenii I. Lahovary face un scurt istoric al relațiilor tradiționale ce există între aceste două țări, origina lor comună și dragostea ce-și manifestă în toate ocaziunile.

Dl dr. Istrati de asemenea amintește obârșia comună și exprimă bucuria noulor manifestări de iubire.

Dl Al. Ciurcu, ajutor de primar, mulțumește în numele capitalei, făgăduind că prețiosul dar va fi bine păstrat.

Dl Fontoni directorul școlii italiene vorbește în același sens.

Urmează apoi corurile cari au cântat imnuri.

Macedo-Românii la Sinaia. Mercuri dimineața cu trenul de 8 și 40 m. au plecat la Sinaia cei 70 de aromâni însoțiți și de frații lor din București.

La orele 1 p. m. macedonenii au sosit la Sinaia.

O delegație de 3 aromâni compusă din d-nii Saru, profesor la școala comercială din Salonic, Cosmulei, profesor la liceul din Bitolia și C. Belimace, reprezentantul comunităților române din Turcia, a fost primită de rege.

Audiența a durat trei sferturi de oră. Regele s'a întreținut cu un viu interes asupra situației Românilor-macedonenii. După audiență suveranul a dispus să se servească dejunul exprimându-și în același timp dorința de a vedea pe toți elevii sosiți în Macedonia.

150 de macedo-români la castelul Peleş. La orele 3 și jumătate toți aromânii sosesc la castelul Peleş și sunt primiți în sala de arme. Când dl aghiotant Baranga a anunțat apariția în sală a suveranilor, corul elevilor macedonenii, condus de elevul P. Atanasescu a intonat »Imnul regal«. După dorința reginei ca să cânte corul un cântec aromân, corul a intonat »Părinteasca Dimandare«.

Suveranii au ascultat cu multă plăcere versurile acestui cântec, pe cari le redăm aci:

*Părinteasca dimandare
Nă s'pigiură cu foc mare
Frați de mamă și de tată
Noi armâni dieta toată.*

nici, cărți și chrisoave cari mărturisesc strădaniile mari și lupte grele. Și dacă nu e larg, ca în orașele apusene, pavilionul artelor, ceea-ce este expus acolo, e totul *al nostru*, plămădirea celor mai alese suflete românești.

Toate aceste adunate la un loc numai acolo au fost expuse și numai acum se pot vedea... Cum nu era să alergăm a ne îmbogăți sufletul?!

În următoarele se vor scrie puține din cele multe văzute, dar tot ce am simțit în expoziția care dacă luminează prezentul României, nu e mai puțin adevărat că este un omagiu adus trecutului și o rază în viitor.

Leandru.

*Di șurn plocile di mormință
Strigă a noștri bunî părință
Blestem mare s'aibă în casă.
Care de limba lui s'alasă.*

*Care și lasă limba lui
S'lu ardă pira focului
Si'sdirină îru pri loc
S'li si frigă limba 'n foc.*

Suveranii au felicitat pe dl Belimace, autorul cântecului. S'a mai cântat și »Imnul Sultanului« pe turcește.

Apoi regele și regina au venit în mijlocul macedonenilor, urându-le bună venire.

O declarație a regelui. D. V. Diamandi exprimă suveranilor omagiile macedonenilor și spune că dorința lor ar fi să aibă și un mitropolit român. Suveranul a răspuns:

— *Cu bunăvoința M. Sale I. Sultanului se va realiza și această legitimă dorință a voastră.*

Două congrese. În arenele romane, în prezența unui public numeros, s'au deschis cu mare solemnitate congresele corpului didactic și al Asociațiunii culturale.

Episcopul Pimen al Dunărei de jos, oficiază serviciul divin și apoi rând pe rând, căpeteniile acestor două instituțiuni iau cuvântul.

Dl dr. Hurmuzescu în locul ministrului de instrucție, care e bolnav, cetește discursul dlui M. Vlădescu.

Prin acest discurs se relevă progresele făcute pe tărâmul instrucțiunii și meritele apostolilor noștri.

Dl Ion Calinderu rostește un îngrijit discurs arătând tot ce s'a făcut în cursul domniei de 40 de ani a regelui Carol, pe tărâmul instrucțiunii și al culturii științelor.

În fine dl dr. Istrati, rostește un senzațional discurs, arătând relele de cari suferim, biciuind »pbliticismul fără scrupule«, neglijența proprietarilor cari nu-și caută moșiile, trustul arendașilor, funcționarismul«, și în special »dezinteresarea ce o arată guvernării față de talpa țării«.

»Gândul nostru trebuie îndreptat spre practicim, școli rurale, industrie și administrație părintească«.

Rezumă apoi lucrările ce are de îndeplinit congresul urând izbândă.

Proclamă președinții de onoare pe dnii B. P. Hajdeu și Grigorescu; ca președinte activ pe anul viitor, pe dl dr. Marinescu, actual vice-președinte, iar ca vice-președinte și viitor președinte, pe dl Anghel Saligni.

Citește apoi telegramele către rege și acelea către noii președinți de onoare, aclamați de adunare.

Finește declarând congresul deschis.

Sibienii în București. În zilele dela 10 până la 14 Septemvrie v. a. c. se va reprezenta în Teatrul național din București opera națională »Moș-Ciocârlan« de Todor Cav. de Flondor de către »Reuniunea română de muzică din Sibiiu« și societatea pentru cultivarea muzicii naționale »Armonia« din Cernăuți, cu concursul doamnelor Lucia dr. Cosma, Natalia Otto, cântăreață dela opera din Frankiurt a M. și dșoara D. Olariu, elevă a conservatorului din Viena, și a domnilor tenori Nicolae Ștefănescu-Spira și Stefan Scarlat.

Aceasta e opera compozitorului român care a avut un succes atât de splendid, când s'a prezentat de repetite ori în Cernăuți precum și cu ocaziunea serbărilor din Sibiiu, anul trecut.

Opera va fi condusă de dl Hermann Kirchner, dirigintele »Reuniunii române de muzică din Sibiiu«, afară de uvertură și tabloul al II, pe cari la va dirigea însuși compozitorul.

Producțiunile au început Vineri cu concertul I al Reuniunii dela Sibiiu, care a dat la 8/21 Septemvrie 1906 în sata Ateneului și se vor termina cu Concertul II al aceleași reuniuni, care se va da probabil la 15/28 Septemvrie. Primul concert va fi compus din piese naționale românești, iar în al II-lea se vor cânta »Cruciații« de Gade.

La concertul al II-lea va cânta partea Armidei doamna Lucia dr. Cosma din Sibiiu, a eremitului Petru baritonul D-tru Popovici-Baireut, directorul Conservatorului din București; iar rolul tenorului îl va susține domnul Nicolae Ștefănescu Spira.

Din România.

Dela Curte. D. Al. Ciurcu, primarul ad-interim al Capitalei, a fost primit în audiență, de către M. Sa Regina, la Sinaia.

D. Ciurcu a fost primit de Majestatea Sa, însoțit de fiica d-sale d-ra Adda Ciurcu, care se află la Bușteni.

Legatiunea română din Berlin a încunoștițat ministerul afacerilor străine, că serbările iubileului societății aeronautice din Berlin, vor avea loc la Berlin în zilele de 10—14 Octomvre st. n.

Societatea aeronautică, a făcut invitațiuni cercurilor și societăților mai importante din Germania și străinătate.

Societățile aeronautice franceze au răspuns că vor trimite delegați, precum și 8 baloane, care vor lua parte la serbările aeronautice.

Programul nu s'a întocmit încă pe deplin, totuși se știe că va fi o mare serbare aeriană, la care vor participa toate baloanele ce vor participa la serbare.

Ministerul afacerilor străine, a încunoștițat ministerul de război de aceasta serbare.

România fiind invitată la aceste serbări, ministerul de război va trimite baloanele regimentului I de geniu, împreună cu mai mulți delegați oficiali.

»Aero-clubul« din capitală va paricipa de asemenea la aceste serbări.

Se crede cu siguranță, că la aceste serbări va asista M. Sa împăratul Wilhelm al Germaniei și și principii imperiali.

Ultime știri.

Nenorocire cu automobilul. Budapesta, 21 Sept. În toate cercurile a produs adâncă impresie moartea tragică a directorului serviciului de ape, Kájlinger Mihály. El mergea cu automobilul la Buda. S'a ciocnit însă de un tramvai electric, care a zdrobit în bucăți automobilul și pe Kájlinger.

Omoruri politice. Petersburg, 21 Septemvrie. Un student din Boditrek care tocmai acum a scăpat din temniță, a împușcat pe procurorul tribunalului dela Saringen. Ucigașul a fost prins.

— În gubernia Lugansk indivizi cari n'au putut fi prinși, au împușcat pe șeful poliției.

O catastrofă teribilă pe linia ferată. Se telegrafiază din New-York: În statul Oklahoma, (Statele-Unite) s'a întâmplat o catastrofă înfiorătoare pe linia ferată.

Pe linia Canadia Pacific, trenul compus din 13 vagoane Pulman, pe la localitatea Tower, trecând peste riul Cimar, care din cauza ploilor crescuse mult, când era pe la mijlocul podului acesta s'a rupt și trenul (afară de un vagon) a căzut în riu la o adâncime de 30 metri. Pe tren nu erau mulți pasageri, cu toate acestea 150 de inși s'au înecat în riu; până acuma s'au scos 47 cadavre.

Altă catastrofă. Londra, 21 Septemvrie. Trenul expres a deraiat și a căzut în adâncime lângă Graham. Vagoanele s'au aprins îndată și au ars dela orele 9 până la 3 noaptea. Zece vagoane au ars cu desăvârșire. Până acum au scos de sub ruine 10 morți. Sunt însă jertfe mult mai numeroase.

Mărfi fine engleze și maghiare, flanele, parchete și altele; asemndea vă recomand în atențiune, că am dat de un târg ocazional lățime 120 cm. prețul 38 cr. de metru; modelele cele mai moderne, — care se văd în vitrinele (galan-

tare) mele. — Cu deosebire stimă:

Nádlér Lajos,
modist de domni și dame,
Andrási-tér, nr. 20.

Interesant pentru **dame** Din noutățile mele de toamnă a sosit un asortiment întreg.

Adunarea poporală a partidului social-democrat ținută în Dej.

Duminecă, 16 l. c. partidul social-democrat a convocat prin organizația sa locală din Dej o adunare poporală în piața mare a orașului cu ordinea de zi, »sufragiul universal«.

Toți deputații din comitatul Solnoc-Dobâca au fost invitați prin scrisori, ce li s'au trimis din partea presidentului local al partidului social-democratic.

Dintre deputații maghiari, membrii ai coaliției numai doi inși au răspuns, scuzându-și absențarea cu motivarea, că punctul lor de vedere cu privire la sufragiul universal au avut ocaziunea să-l desvoalte în vorbire lor de program, din care cauză nu găsesc de lipsă de a-și precisa din nou vederile.

Presidentul partidului naționalist Dr. Teodor Mihali și colegul său Dr. A. Vaida au participat și au luat cuvântul la această adunare.

Adunarea o deschide precis la orele 3 p. m. presidentul G. Drob, print'o vorbire, în care espune cauzele, cari au înduplecat partidul său, ca să convoace adunarea.

Dând apoi cuvântul deputatului Tatai, acesta în calitate de referent desfășură într'o vorbire înflăcărată timp mai bine de o oră punctul de vedere al partidului social-democratic, față de chestia sufragiului universal.

Urmând la cuvânt dl Dr. T. Mihali, declară înainte de intra în meritul discuției, că și-a ținut de datorință a urma invitării pentru a-și expune într'o chestiune atât de importantă vederile sale și ale partidului său. Este us general, că partidele politice diferite să țină adunări pentru a discuta punctele lor comune de program, cu scopul de a afla modalitățile, cu ajutorul cărora acele puncte s'ar putea realiza.

»Nu am de gând, cu ocaziunea aceasta, să desfășur programul întreg al partidului naționalist din patrie, — continuă dl Dr. Mihali — țin însă să declar, că principalul scop al programului comun al partidului naționalist din patrie este realizarea înaltului principiu al libertății, egalității de drept și al frățietății. (Vii aprobări și strigăte: Să trăiască!)

Partidul nostru, conform acestei ținte ale sale, care cuprinde în sine interesele bine pricepute ale tuturor cetățenilor din patrie, este condus de aceea convingere tare, că realizarea amintitelor principii înalte, depinde înainte de toate de inarticularea în lege a sufragiului universal direct și secret.

Chiar pentru aceasia partidul nostru și-a ținut de datorință sfântă, ca atât în sesiunea parlamentară trecută, cât și în cea prezentă să scoată la iveală și să constate în proiectul separat de adresă ce l-a subșternut parlamentului ca răspuns la mesajul de Tron, că parlamentul constituit pe baza legii și procedurii electorale actuale de loc nu se poate privi de expresiunea țării, fiindcă în sinul său nu se poate zice, că sunt reprezentate straturile mai de pe jos ale poporului care formează majoritatea locuitorilor țării și astfel voinței masei poporului nici că se poate să-i dea expresiune.

De aceea am pretins în chipul cel mai hotărât, ca să fie scoasă din vigoare actuala lege și procedura electorală și ca să fie introdus sufragiul universal și în genere să se creeze în înțelesul principiilor constituționale conducătoare moderne o nouă lege electorală, căci parlamentul numai atunci va fi în stare să corăspundă misiunii sale sublime, dacă va fi reprezentatul tuturor cetățenilor, statului fără deosebire de naționalitate, de clasă socială și de confesiune. (Aprobări generale!)

Partidul naționalist după serioasă și matură cumpănire, a luat poziție în chestia importantă a sufragiului universal atât în numărtoase adunări populare ținute în decursul anului trecut, cât și în parlament, cu scopul, ca să urgiteze cât mai grabnică inarticulare în lege a reformei acesteia.

Onorată Adunare! Referitor la chestia sufragiului universal, care este cea mai importantă garanție a constituției au avut loc în patria noastră mai cu seamă în timpul din urmă numărtoase schimbări de idei atât din punct de vedere științific cât și din punct de vedere al politicii practice.

Nu am de gând să mă demit la discutarea detaliată a chestiei cu această ocaziune înșirând toate acele numeroase și importante motive cari pledează pentru realizarea acestor idei înalte, dar nu pot întrelăsa de a accentua pe scurt, că anume cari sunt principalele motive, cari au întărit în noi convingerea, că este de datorință, ca să întreprindem tot ce ne stă în putere, atât pe cale parlamentară cât și pe cale socială pentru realizarea sufragiului universal.

Oratoru expune apoi pe larg, că interesele statului pretind nu numai puțin introducerea sufragiului universal decât considerații de natură curat etică-filozofică, umanitare cât și considerații iuridice.

»Și urmând principiul dreptului abstract, al dreptului ca drept — continuă oratoru — trebuie să pretindem introducerea sufragiului universal, căci dacă statul pretinde dela cetățenii săi fără deosebire de clasă, naționalitate și confesiune jartfe de avere și de sânge, este dator să le asigure cetățenilor și drepturi.

Din punctul de vedere al interesului bine priceput al statului, este de a se căuta unitatea statului nu în unitatea de limbă, care este ne-realizabilă, — ci în unitatea sentimentelor, iar aceasta este posibilă numai între cetățeni egali îndreptățiți.

Onorată adunare! Cu durere a trebuit să experimentăm în decursul luptei noastre politice de până acuma, că atunci, când noi pătrunși de ideile libertății, egalității și dreptății și ținând înaintea ochilor interesele vitale ale patriei noastre, am pretins introducerea sufragiului universal, luptându-ne pe cale legală pentru această importantă garanție a constituționalismului, partidele coaliate nu numai că nu ne-au sprijinit, cu toate că și ele profesau înaintea alegerilor postulatul sufragiului universal, dar au timbrat de nepatriotică lupta noastră și i-au numit pe toți aceia, cari se luptă pentru sufragiul universal, trădători de patrie.

Această procedere a lor pe noi nu ne deprimă, căci deși este dureros de a constata, însă în patria noastră este un obicei, că partidele dela putere, atunci când nu sunt în stare de a combate cu argumente, numesc fără de nici un temei pe ori-cine, cine cutează de a fi de alte convingeri politice decât ele, trădător de patrie și înainte de toate pe naționalități și partidul social-democratic. Caracteristic este însă, că în timpul din urmă cu ocazia unei serbări naționale-maghiare, bărbați ce ocupă funcțiuni foarte înalte, și cari se țin de partidul actual governmental i-au timbrat de »bandă trădătoare de patrie« și pe acei bărbați politici maghiar, cari nu sprijinesc guvernul actual.

Noi condamnăm necondiționat acest metod de luptă politică și ținem de un mare pericol că cetățenii statului să fie clasificați, căci suntem siguri, că precum în orice stat astfel și în patria noastră sunt diferite partide, dar nu sunt trădători de patrie.

Luptă constituțională și activitate parlamentară nu este posibilă fără opoziție și într'adevăr este ridicol că partidul ce se găsește la putere să numească trădători de patrie toate acele partide și cetățeni independenți, cari nu se identifică cu vederile sale.

Dar abstrăgând dela toate acestea, nu țin de admisibil, că între actualele relații politice grele să fie conturbată relația amicală și înțelegerea între cetățeni cu atari acuzări lipsite de temei, căci dacă oarecândva, atunci între referințele grele actuale ar fi de dorit să fie susținută între toți locuitorii țării buna înțelegere și solidaritatea, ceea ce numai atunci este cu puțință, dacă va fi respectată reciproc convingerea politică și dacă fi abandonată acuza neîntemeiată a lipsei de sentimente patriotice.

dl dr. Mihali caracterizează apoi pe larg atitudinea neloyală ce o observă guvernul cu privire la introducerea sufragiului universal și își termină vorbirea cu următoarele cuvinte:

Onorată Adunare! »Partidul nostru între alte chestii ține să apere și interesele clasei muncitorilor, însă deslegarea dreaptă a chestiei muncitorilor și democratizarea instituțiilor statului se poate aștepta numai după introducerea sufragiului universal, când poporul întreg al țării va fi reprezentat în parlament fără deosebire de naționalitate, clasă socială și confesiune. Pentru ajungerea acestei ținte politice o să luptăm cu toții!«

După dl dr. Mihali luă cuvântul redactorul fițiței maghiare, susținută de oamenii administrației »Vármegyei Közélet« Klein Maxi. Omul fișpanului, — apreciind puternicile argumente espuse de dl dr. T. Mihali, — se declară pentru sufragiul universal cerând numai o »schimbare bagatelă«, ca să fie dreptul de alegător legat de cunoașterea limbii maghiare. Dânsul își întemeia argumentările sale pe baze istorice, declarând, că a făcut temeinice studii istorice, pe baza cărora a ajuns la convingerea, că Ungaria s'a putut susține o mie de ani mulțumită faptului că limba maghiară a fost limba de stat.

Urmând dl deputat dr. A. Vaida-Voevod replică înainte de a intra în meritul discuției antevorbitorului său recunoscând, că acela va fi făcut studii istorice, dar atrăgându-i atențiunea asupra împrejurării că D-sa ca delegat al oamenilor din fruntea comitatului și ca un reprezentant al clasei domnitoare ar trebui să știe că în Ungaria cea de 1000 de ani limba latină a fost limba statului, și principiul lui Ștefan cel Sfânt principiul conducător politic.

Ce privește universalitatea dreptului electoral cum îl voiește dl Maxi și principiul democratic al acestuia, D-sa nu ar trebui să uite, că nu numai Românii și ceilalți nemaghiari, dar și conreligionarii D-sale, Ovrei ar fi spoiți de drepturi, întru cât mulți dintre ei nu știu ungurește.

dl deputat dr. A. Vaida-Voevod își expune apoi pe larg vederile asupra chestiei sufragiului universal în perfect acord cu vorbirea d-lui president dr. T. Mihali.

Luând referentul Tatai din nou cuvântul, combate în termeni ironici pe Klein Maxi și în chipul cel mai aspru șovinismul și intoleranța maghiară față de naționalitățile nemaghiare. Ia în ris ideea de stat maghiar și unitatea politică a »națiunii«.

Piața era plină de lume, din toate straturile societății. Ordine perfectă. Insuflețire la culme. Domnii dela comitat în frunte cu vicecomitele au stat și ei dela 3 până la 6 1/2 ore p. m. alături cu poporul ascultând oratorii. În casina gentriilor de vis-à-vis erau ferestrele tixite și comitele suprem contele Wasschibița, meditănd asupra accentelor viitorilor vremi, ce-i băteau la ureche. Acești domni sunt cu toții consternați că ce va fi oare soarta ideii de stat maghiar și a »imperului« maghiar, dacă naționalitățile și muncitorii desmoșteniți vor da mână cu mână pentru dobândirea sufragiului universal și pentru înfrângerea oligarhiei nemeșesti. Raportor.

Andrássy la Kassa.

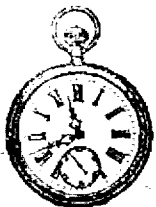
— Corespondență particulară. —

Contele Andrássy, ministrul de interne și deputatul Cașoviei, astăzi în 18 Sept. p. m. la 4 și jum. și-a ținut darea de samă în sala așa numită »Schalk-ház«.

Înainte de vorbire la 4 și jum. ore Andrássy însuși cu capul descoperit a depus o cunună pe statuia honvezilor, spunând următoarele cuvinte: »Felteszem ezen koszorut az alkotmány párt névében« și numai decât s'a și depărtat.

Înainte de asta cu 8 zile, când au dezvoltat statuia honvezilor în prezența ministrului de honvezi Jekelfalussy și care d'asemeni a depus o cunună am cugetat să scriu, că numai zvonul a fost mare,

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheiner Samu, juvaeriu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

și atunci a fost de față dintre militari numai comandantul infanteriei Pucherna și Hoffman, cel al honvezilor, alți ofițeri ori cătane simple nu s'au văzut, nici pe stradă nu le-a fost permis să umble.

Atât Jekelfalussy cât și Andrassy au încununat statuia honvezilor, cugetând, »vakulj nemzet és vakuljatok Lengyel Zoltánok és a többi sovinsták«!

În sala de vorbire Andrassy a vorbit dela 5 până la jum. la șase sara, numai o jum. de oră. Andrassy este foarte slab orator. În toată prvința dânsul este un »szegény legény«, atât mentalmente cât și corporalmente este foarte debil. Am fost în depărtare de 10 pași de el și de abia am putut auzi ceva.

Vorbirea lui a constat din 3 părți: 1. Comerțiu. 2. Administrația comitatelor. 3. Ajutorarea săracilor și în fine a amintit despre »sufragiul universal«.

Ce privește sufragiul universal a zis: că mulți îi impută, că dânsul nu voiește a face sufragiul universal, el chiar din contră, lucră cu tot sufletul; însă acesta e un lucru mare și foarte serios și chiar de aceea nu se poate grăbi. Apoi că cu o lună mai curând ori mai târziu îl va pune proiectul pe masa parlamentului.

Îndeosebi a vorbit despre întărirea administrației comitatelor.

Din toată vorbirea lui se vede și iasă la lumină, că Ungurii se pregătesc la o altă rezistență pasivă.

Culmea vorbirii a fost că el a fost și este pe lângă 67. El totdeauna a căutat și caută pacea cu regele, căci Ungurii au lipsă de ajutorul regelui.

Nota bene:
Primul punct al vorbirii a fost, că lucrul de căpetenie este tocmeala cu Austria și aceasta nu poate fi o coalitie cu Austria, ci numai un contract (»az osztrákokkal nem szövetségsek, hanem csak szerződéses viszonyban — a mi a kiegyezés útlet«).

În fine a mulțumit și a zis că tare voiește ca Kassa să devină o cetate mare a maghiarizmului. (Doamne, — Doamne, cum s'a mai schimbat lumea, din țara și cuibul lui Svatoptuk să devină cuibul lui Arpad).

Andrassy a fost însoțit de mai mulți deputați: Kubik, preotul Molnár, Burdia etc.

Între aceștia a fost și deputatul Dobrei, jidanul Emil Moskovitz, pe care îl cunosc personal; este un jidan de aici din comitatul Zemplény.

Sărman cercul Dobrei, pe ce mâni profane a ajuns! Moskovitz ar fi un jidan isteț însă șovinistii și Andrassy îl seduc și-l metarmofează. Este ceva nenatural, că s'au votat Români la Dobrea, de au votat pentru jidan!

Isprăvile companiei Grödel.

Azi mâne isprăvile companiei Grödel ajung nu numai senzații în presa maghiară, ci și în parlament, ba după cum se desvoaltă lucrurile, ajung scandal european. Deputatul Lengyel Zoltán continuă adevărat nu numai cu articole violente, ci se prepară să interpeleze în Dietă și să vină cu așa fapte, cari vor fi o condamnare nu numai a isprăvilor fraților Grödel, ci și a complicilor lor, printre cari sunt persoane sus puse.

Intr'un articol recent iată ce scrie numitul deputat:

»Părți întregi de țară au fost jefuite, sute de mii de Unguri aduși la sapă de lemn: afacere obștească îngrozitoare. Nici un minut nu poate să rămână nelămurită și nici un criminal să nu rămână nepedepsit. Făptuitorii jefuirii pădurilor săcuiști trebuie dați pe față și executați fără milă. Cu banii furați pot să mituească și să ademenască, cinstea trebuie să învingă însă«.

După ce arată cum patru frați Grödel au intrat în societatea de cumpărat păduri

întemeiată la 1892 cu 1,391.300 fl., spune și taina cum acești Ovrei au ajuns nu numai baroni și cetățeni de onoare, dar să facă ce vor prin părțile unde aveau pădurile.

În direcția acestei societăți de exploatare au ales adevărat pe oameni de ai stăpânirii, cari — bine înțeles — trăgeau lefuri grase. Astfel au fost aleși (la 1898) secretarul de stat Bedő Albert și fișpanul Pótsa József, apoi la 1900 fișpanul (fost la Brașov) Székely György, la 1903 Hieronymi Károly, fost ministru.

În comitetul de supraveghiere erau Daniel Gábor, Feiltsch Arthur, corifei liberali, precum și corifeii kossuthiști Nessi Pál și Barta Odön. În felul acesta, înțelege ori și cine, frații Grödel erau mari și tari, puteau face ce le place.

Pentru săteni.

Expoziția națională din București și primirea ce li se face acolo Românilor de peste hotare, este înălțătoare de suflet. În viața sa numai odată are omul prilej să vadă așa lucruri mărețe.

S'au și dus să le vadă mulți Români din părțile noastre, cărturari mai ales.

Ar fi însă de dorit să se ducă și țărani, plugari de pretuțindeni. Anume, în luna lui Octomvrie, când au mai isprăvit cu lucrul și în București e încă vreme frumoasă.

Aceia cari se înlesnesc și pot cheltui pentru acest scop 15 fl. (30 coroane), să se înștiințeze la Redacția Tribunei, trimițând 4 fl. (din cei 15 fl. cât va costa drumul, dus și întors). Plecarea ar fi cam la 8/21 Octomvrie.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Septemvrie 1906.

— **Conzistor plenar.** Mercuri nainte de amiază s'a ținut conzistorul plenar al diecezei Aradului, sub prezidenția P. S. Sale episcopului Ioan I. Papp, fiind de față arhim. Aug. Hamzea, protos. R. R. Ciorogariu, protop. V. Beleş, dr. I. Trailescu, G. Sirbu, P. Miulescu, M. Lucața, preoții C. Ursuț, Tr. Magier, Crăciunescu, T. Oprean, F. Manuilă, d-nii dr. N. Oncu, S. Raicu, Russu Șirianu, Iosif Moldovan, dr. G. Ciuhandu, C. Purcariu, G. Serb, A. Călniceanu și P. Truța.

Între alte agende s'au luat măsuri pentru îndeplinirea protopopiatului Ienopolei, numindu-se comisar de alegere P. C. Sa protosincelul R. R. Ciorogariu.

Concurenți pentru acest post sunt I. Giorgia, protopop în Buteni și preoții V. Mihulin (Comlăuș), Al. Popovici (B.-Ciaba) și S. Cornea (Bătania).

S'au luat d'asemeni și alte decisiuni în afaceri școlare mai ales.

— **Ungurii americani,** cari Duminecă au fost de față la desvălirea statuei G. Washington în Budapesta, Miercuri au sosit la Arad, unde au fost primiți de primarul Institoris și alții; ei

s'au dus apoi și au depus cunună pe statuia celor 13 generali maghiari împușcați și spânzurați la 6 Oct. 1849.

— **Domnia jidovească.** Din Bârsa ni se telefonează: »Azi (Joui) în toată Bârsa sunt închise prăvăliile (duchenile). M'am dus să cumpăr câte ceva la Buteni. Când colo nici aici nu aflu prăvălie deschisă. Ai crede că s'au pus Ovreei în grevă. Când colo toată treaba e că ei au azi anul nou! La tot cazul e rușine mare că în așa două sate fruntașe nu e nici o prăvălie creștină«.

De, cam eșă e și pela Arad.

Fie asta îndemn pentru Români, să-și dea copii la negoț!

— **C. Burdia,** deputat al Caransebeșului, care vrea s'ajungă însă fișpan, se știe: a scris un articol în care aduce învinuiri mari bisericii românești și tuturor așezămintelor noastre naționale. Asta a făcut-o dsa pentruca s'ajungă cu atât mai sigur — fișpan.

Tot pentru a se pune bine cu stăpânirea, îl vedem că a însoțit pe ministrul Andrassy la Kassa... De, Andrassy e cel ce numește fișpanii.

Nu știm dacă, cu toate aceste dovezi de supunere ce dă stăpânirii, va fi numit fișpan iar un om al lui de încredere (care se girează de altfel ca mare naționalist) slujbaș în ministerul de culte.

Vedem însă că «Temesvári Hirlap» dela 19 c. reproduce cu multă plăcere articolul scris de dl C. Burdia.

Care este părerea Românilor privitor la fapta dlui Burdia, s'a arătat în toate foile românești. Toți îl osândesc greu.

— **Căpiați!** Un nebun ori șarlatan iar și-a bătut joc de presa maghiară. Toate ziarele sunt adică pline cu vorbe mari și late împotriva mitropolitului Mihali și a vicarului său Moldovan pentrucă au adus și înmormântat la Blaj pe Severu Axente, eroul dela 1848—49.

Pentru-că, vezi Doamne, Severu Axente n'a fost erou, ci bandit, — așa zic foile maghiare. Rózsa Sándor a fost însă, după a lor părere, mare erou... Și, mai adaogă: e o batjocură pentru Unguri și țară ca lui Axente să i-se dea atâta cinste...

A trecut o lună, de când a fost înmormântat Axente. Și totuși, presa maghiară chiar acum a găsit vremea să-i izulțe memoria.

D'odată cu izulțele mai debitează și minciuni. Zice că țărani din jurul Blajului au fost ademeniți că li-se va da câte 2 coroane dacă vin la înmormântarea lui Axente. Au și venit, dar fiindcă nu li-s'au dat bani, acum sunt foarte supărați.

Asta-i scornitura ticăloasă a vre-unui jidov care ca arendaș se răsfată și se îmbogățește poate chiar din vre-o moșie românească... Durere adică: sunt Români cari își arendează moșia la Ovrei!

— **Bérczi Béla,** căpitanul de poliție din Budapesta, care s'a împușcat, a fost jidan și numai după ce a văzut că se poate pricopsi la poliție, s'a botezat. Era de altfel foarte isteț și tăcut. Pusese mâna pe o mulțime de hoji și spărgători. El a prins compania de spărgători alui Papacosta-Afendakis, el a descoperit pe Csombor care furase »postkisl« cu aproape un milion, el a descoperit pe Takács Zoltan care a falsificat bani, el a descoperit pe Szeles Adorján care vruse să arunce în aer monumentul Hentzi. A fost de altfel instrumentul politic al tuturor guvernelor.

— **Nepotul ministrului Polónyi,** după cum scrie »Népszava« e postar în Oroszvár. Plăcându-i traiul bun, a furat o scrisoare cu 1000 coroane și a făcut chef prin Viena. Lucrurile s'au descoperit, cu toate acestea onorabilul este și acum în slujbă... E bine să fii nepot de ministru, dar mai ales al ministrului de dreptate! Cum rămâne însă treaba cu dreptatea?

Perge és Rozslay utóda
fabrică de mașini și de pluguri pentru
economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricașle propriie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o
Pentru fie-care preț l-a răspundere.

Magazin mare de grape, eiururi, crama, zdrobitoare de struguri și tăietoare de pale.

— **Femele — primar, ori mai bine:** Nu mai sunt bărbați! In comuna Ránk, între Slovácimea dela nordul Ungariei, ne mai fiind bărbați, *căci toți au emigrat în America*, zilele trecute s'au adunat femeile și au ales ele primar (jude, birău).

Alegerea va trebui să fie însă nimicită, de oare ce după lege, femeia nu poate fi primar. Vor fi silit astfel femeile să rabde în sat un primar adus din altă parte. De va fi om frumos și tiner, nu-i va merge rău!

— **Convocare.** Acționarii institutului de credit și economii «Silvania», societate pe acțiuni, pe baza §-lui 22 în conformitate cu dispozițiile §-lui 20 din statutele sunt invitați la *adunarea generală extraordinară*, care se va ține în Șimleul-Silvaniei, în localitatea institutului la, 18 Octombrie lu ore a. m. 1906, cu următorul program: 1. Propunerea direcțiunii referitoare la înmulțirea capitalului social dela 300,000 coroane la 600,000 coroane; 2. În legătură cu aceasta propunere modificarea §-lor 6. 10. 17. 101 și 102 din statute; 3. Esmierea alor trei membrii pentru verificarea procesului verbal al adunării.

— **F. A. Degan**, sub acest titlu dl Degan, fostul conducător al firmei Pascu a deschis prăvălie proprie, import de cafea, tea și alte coloniale, în *Fiume*. Sfătuim pe toți Românii să-l sprijinească, fiind nu numai un comerçant onest, dar și un Român, bun, care a ajutat și ajută pe toți Românii cari trec ori ajung pela Fiume.

— **Congresul băncilor populare.** Marți la ora 9 și jumătate s'a deschis congresul băncilor populare, anunțat pentru zilele de 5, 6 și 8 Sept. cor., la București, sub prezidenția dlui D. S. Nețescu, membru în conziliul de administrație al casei centrale.

Au vorbit dnii: I. Lahovary, ministru de domenii. I. G. Duca director general al casei centrale a băncilor populare, despre: mersul general al băncilor populare și al cooperativelor sătești și Vintilă I. C. Brătianu, membru în conziliul de administrație a casei centrale despre *»obștile sătești și arendările de moșii«*.

— **Explozie într'un fort francez.** Fortul francez Montfançon, aproape de Besançon, în urma unei explozii teribile, a dispărut cu totul de pe suprafața pământului. Referitor la această catastrofă, o telegramă mai nouă din Paris vestește următoarele: *Explozia prafului de pușcă, în cantitate de 80 klg. s'a întâmplat în urma unui trăznet. Au murit 9 persoane, între aceștia doi adjutanți, 15 au fost rău răniți. Toate geamurile localităților din împrejur au fost sparte. Explozia înfiorătoare a rupt multe drumuri și a scos arbori mari din tulpină. Fortul a fost cu totul distrus.*

Despre această catastrofă se scrie următoarele: *»Se repara parafulgerul, se zice că aceasta ar fi cauza marelui catastrofe, care a distrus Montfançon și produs pagube cam la două milioane.*

»Familia Serpent a suferit cea mai grea lovitură, perzând trei membri: Serpent comandantul gardei, soția și nepoata acestuia. Intre victime e și un oaspe dela băile Besançon, anume Dagnet, care tocmai se plimbă prin apropierea fortului și bancherul Famy, pe care l-a omorât o bucată de peatră pe când era la vânzătoare, apoi trei soldați, ale căror cadavre mutilate teribil, s'au înmormântat eri. In satul Montfa, care zace la distanță de 500 metri, n'a rămas nici un edificiu ne stricat. Garda dela poarta principală prin întâmplare miraculoasă, a rămas neatins; comandantul lui, care numai cu un moment înainte părăsise fortul asemenea rămăsese neatins, numai pușca i s'a rupt în două. Prăjina steagului care era în vârful cetății, asemenea a rămas neatins, numai tricolorul a fost rupt în bucăți. Intre cei 19 e și un director de bancă din Besançon, anume Constansset. Din zidurile cetății sburau petrele la distanță de sute de metri. Turnul cu praful de pușcă, era în curtea cetății și era înalt

de 20 metri. Turnul cel vechi de praf de pușcă, a rămas neatins. In cetate erau 1600 klograme de melinită.

— **Două expediții polare.** Asociația belgiană pentru studiul regiunilor polare, constituită numai de câte-va luni, și care își ține acum primele întruniri la Bruxelles și Anvers, pregătește două expediții, în același timp, una la polul nord și alta la polul sud.

— **Emigrant mincinos în America.** Ni-se scrie: Cetind articolul «Din năcazurile Românilor din America» de pe pag. 3. nr. 160. Sâmbătă 26 August 8 Sept. a. c. preșutului dvoasiră ziar «Tribuna», m'au impresionat foarte tare calumniile și acuzele nedrepte ridicate contra bravului nostru învățător Axente Popoviciu, ospătariului Avram Rîșcuția și contra vice-primarului Petru Micluța, deci nu pot retăcea desmintirea acelor calumnii atât de stupide și de mârșave, ci în calitate de jude comunal, rog on. red., precum și pe onorații cetitori a ziarului dvoastră, a-'mi socoti următoarele declarațiuni, ca un «*atestat*» de moralitate a sus numitelor persoane calumniante.

Învățătorul nostru Axente Popoviciu este o persoană deamă și conștie de chemarea sa, și încă nici nu mai avem în comuna noastră Risculița, o persoană mai iubită de popor, și care să se intereseze mai mult de binele și fericirea poporului, precum și de ridicarea lui națională confesională; tot astfel ospătariul Avram comuna noastră, dovadă e și aceia, că în anul acesta l'au ales epitrop primar, pentru buna chivernisire a averii bis. și școl., asemenea vice-primarului Petru Micluța e un om cinstit și cu bună răvnă cătră toate cauzele noastre bis. și naționale. Deci nu sunt drepte și întemeiate calumniile, pe cari dl Avram Costan, în rolul său de calumniator, în articolul sus numit, l'au ridicat contra acestor 3 persoane, cari e drept că s'au însoțit, dar nu numai dâșii ci cu toți fruntașii și oamenii de bine din comună, și nu scopul descris de sus numitul calumniator, ci pentru delăturarea acelor lucruri rele, de cari era și este amenințată comuna; deci poate să-i fie rușine dlui Avram Costan, când în loc de mulțămă, ofensează pe acei, cari cu mare zel lucră, pentru binele și fericirea comunei, prin urmare și pentru binele și fericirea lor.

Referitor la cauza emigrării consătenilor mei în America am onoare a vă aduce la cunoștință următoarele:

E drept, că până de prezent din comuna Risculița, care are peste 1200 suflete, au emigrat în America peste 80 persoane, însă nu din cauza descrisă în articolul de sus; ci parte din cauză, că acasă, nu au avut atâta avere din care să poată trăi, și astfel și acasă au fost siliți a lucra ca zileri, pe lângă plată foarte bagatelă, parte din pofta de căștig; toți însă afară de excepțiunea câtorva, chiar și din America manifestează dragoste și alipire cătră sfintele noastre instituțiuni și cătră conducătorii nostri. Că dl Avram Costan nu e îndestulit cu soartea sa, la aceasta, așa cred, că aceste trei persoane nu sunt de vină, ci chiar dsa poartă vina, pentru-că dacă a venit din America, nu din cauza dlor a venit, aceasta și dacă ar voi să o susțină și mai departe, tot nu e adevăr. Ear dacă a venit acasă, și din nou a fost silit, a-'și lua lumea în cap, la aceasta dl învățător Axentie Popoviciu dimpreună cu Avram Rîșcuția și cu vice-primarul Petru Micluța asemenea nu sunt de vină, ci e de vină crâșma jidanului, căci acolo întru desfrânări a cheltuit și mistuit tot ce a agonisit în America și neavând ce mai consuma a trebuit să-'și părăsească din nou casa, satul și țara și astfel să-'și ia drumul spre America.

Acestea pentru lămurirea publicului cetitor. *Nicolae Micluța*, primar-com.

— **In atențiunea învățătorilor.** Atragem atențiunea învățătorilor asupra articolului de lege XXXVIII din anul 1868 §-32

carele sună astfel: *Antistia comunală este îndatorată încă înainte de începerea anului școlar să procure toate cărțile și recvizitele trebuincioasă pentru școală și școlari.*

Pe baza legii aci indicată, învățătorii prezentând lista cărților și recvizitelor necesare, să pretindă dela antistie procurarea manualelor și recvizitelor înșirate în acea listă.

In dieceza Aradului manualele școlare să pot procura dela tipografia diecezană din Arad.

— **Orgii în claustru.** In claustrul din Estergom e un scandal ne mai pomenit. S'a dovedit că maicele însărcinate cu educația și instrucția fetelor din cele mai bune familii, sunt cât se poate de imorale. Din acest motiv toate călugărițele împreună cu starița au fost permutate. Parte din ele au fost trimise în străinătate, iar unele au fost exilate din sinul călugăriei.

— **Secțiunea istorică a «Asociațiunii»** a ținut ședință, Sâmbătă la orele 4 d. a. S'a făcut constituirea secțiunii, ales fiind prezident domnul Iosif St. Șuluțu, prezidentul «Asociațiunii», viceprezident dl Vasile Goldiș, deputat dietal, iar referent dl Dr. Ioan Lupaș, profesor seminarial. După constituire dl Dr. Lupaș a cetit o parte d'n lucrarea sa despre «Inceputul neamului românesc». A fost ascultată cu mare atențiune, și fiind o lucrare compusă cu mult temei și scrisă într'o limbă frumoasă și înțeleasă de toți, secțiunea a decis să fie publicată în «Biblioteca populară a «Asociațiunii», ca început al unei istorii complete despre neamul românesc, compusă anume pentru popor. La ședință au participat membrii Iosif St. Șuluțu, T. V. Păcățian, Nicolau Togan, Dr. Ioan Lupaș, Victor Păcală și Silvestru Moldovan. (*«Telegraful»*)

— **Expoziția de copii din Apoldul-românesc.** La crearea premiilor, ce se vor împărți între mamele vrednice la expoziția de copii, ce o aranjază »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu«, în frunțașa comună Apoldul-românesc, au mai dăruit dnii Pantaleon Lucuța, căp. c. și r. în penz. și prezident al Reuniunii, 10 cor.; Vic. Tordășianu, secretarul Reuniunii 5 cor.; Petru Ciora, cassarul Reuniunii 2 cor. Totalul sumelor dăruite până acum 75. cor.

— **La fondul de 20 bani** al »Reuniunii sodalilor români din Sibiiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: dr. Dem. Borcia, candidat de preot, Săliște 1 cor., Ilie Hociotă, catichet în Cluj, 60 bani, Sorin P. Barcianu, jurist (Budapesta), George Tulbure, diacon ceremonial, Aurel Bratu, prof., Onisior Ghibu, stud. univers. (București), fiecare câte 20 bani, Gligor Coman, învățător penz. în Gurarâului în memoria mamei sale Dobra Gligor, 4 cor., dșoarele Mărioara Muntean, Mărioara Gabor, George Macrea, Sebastian Stanca, Ioan Urșă librar, fiecare câte 40 bani, și Victor Tordășianu 20 bani.

— **In Arad**, strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drougheria Nádas, orolojerul și juvrajul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroloage și juvaerice, ba chiar vinde prăvălia.

— **Wolf J.**, pantofar de ghetete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minoriților).

— **In esclusiva magazină a fabricii de pânuri au sosit noutățile de toamnă.** O întregă uniformă de haine bărbătești 3 metri pânură de lână fl. 3.90, 4.45, 5.40, 6.60, 7.95.

In provință trimitem mustre. Pentru un parde-siu ori palton 2.20 cmt. fl. 6.60—7.50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe. Cu stimă: **Leichner és Fleischer** magazinul fabricii de pânuri în Arad, Szabadságtér 17.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifolu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai leftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

— *Oroloage ieftine și juvaerice* pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la *Deutsch Izidorné*, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

— Dl Beretvás, membrul intern al firmei Beretvás és Sarló (Budapesta, váci-u. 17) sosește de curând în orașul nostru, iată avizul cumpărătorilor săi să-și prezente specialitățile de modă domnească engleză și franceză și albiturile sale, precum și colecția de bluze engleze de dame, când iar va face vizită numai la cumpărătorii, a căror invitație va sosi la timp la firmă.

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Pártos Lajos*.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului alui *Láng Testvérek*.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuște foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 16 Septembrie

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7-17— 7-18
Secară pe Octomvrie	6-10— 6-11
Orz pe Octomvrie	6-57— 6-58
Cucuruz pe Iulie	6-63— 6-64
Cucuruz pe 1907	4-95— 4-96
Grâu pe Aprilie 1907	7-47— 7-48

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	7-14— 7-15
Grâu pe Aprilie 1907	7-45— 7-46
Secară pe Octomvrie	6-11— 6-12
Ovăs pe Octomvrie	6-40— 6-41
Cucuruz pe Iulie	6-49— 6-50
Cucuruz pe 1907	4-96— 4-97

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu : 78—100 klgr.	Cor. 12-00—12-20
“ 79—100 “	—
Secară : 100 “	10-80—10-90
Orz : 100 “	10-80—10-90
Ovăs mercantil 100 klgr.	11-40—11-50
Ovăs cernut 100 klgr.	11-70—11-80
Cucuruz nou 100 “	12-30—12-40
“ vechiu 100 klgr.	—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

În institutul grafic și de editură «Minerva» (București) a apărut **Epigrame** de Radu D. Roșetti. Prețul 1.50 lei.

A apărut în tipografia seminarului Arhidiecezan din Blaj: «*Musa Română*», foaie muzicală și literară. (Anul IV, nr. 7 Septembrie 1906). Prețul abonamentului: Pentru Monarhie pe un an 16 cor., pe jumătate an 8 cor. — România și străinătate: pe un an 24 franci, pe jumătate an 12 franci.

Poșta Redacției.

Mai multora, cari au trimis *mulțămite publice*:

Se vor publica numai când este loc. Orice urgentare, e zadarnică. Publicul cere în foi ale lucruri, nu să umplem locul cu afaceri ce nu interesează obștea, decât cel mult pe cei dintr'un sat ori două.

Posta Administrației.

Petru Slugan, Carasto. Am primit 10 cor.

Abonamentul e plătit până la 20 Februarie 1907. *Pavel Peia, Boros-sebeș.* Am primit 2 coroane ca abonament până la 10 Nov. 1906.

Redactor responsabil : Sever Bocu.
Editor proprietar : George Nichin.

„**Sățmăreana**”
Institut de credit și econom. soc. pe acții

Concurs

Un post de practicant, dotat cu 800 cor salar anual, a devenit vacant.

Pentru ocuparea acestui post se publică concurs.

Practicantul ales va fi denumit de oficial numai după prestarea spre indestulare a serviciului de probă de un an.

Reflectanții au să-și înainteze cererile instruite cu documentele referitoare la studiile absolvate până în 30 Septembrie a. c. Direcțiunei institutului în Seini—Szinerváralja.

Direcțiunea.

Mamele lăptătoare

se simțesc adese de tot obosite în timpul, când au mai mare lipsă de puteri și de sănătate, ca să-și poată împlini datorițele de mamă. În urmărire mai ales dinsele află mijlocul neîntrecut de nutriție și întărire în *Emulsiunea lui Scott*. Pregătită din oleu de ficat de știucă cu adaus de var de acid fosforic și natron, necondiționat că e bună, foarte ușor de mistuit, aduce apetit, și astfel pentru mamele tinere e mai bună decât oricare alt mijloc. Cu ajutorul *Emulsiunei lui Scott* înceată slăbiciunea și prindem iute plăcere de viață. *Emulsiunea lui Scott* are efect cu mult mai mare și e mai de primit, decât oleul de ficat de știucă.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, *Városi Gyógyszertár.*
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.
Prețul unui flacon original G. 2.50
Se află în fie-care apotecă.

846/1906 vhtó sz.

Arverési hirdetmény

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1906 évi 13575. számú végzése következtében dr. Marta Sandor, lippai ügyvéd által képviselt «Muresanul» takarékné javára, Kovácsévics György és társa ellen 754 K. s jár. erejéig 1906 évi augusztus hó 24-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és és 1640 K. becsült következő ingóságok, u. m.: gabona, ló, 1 hintó és 1 igás kocsi nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróóság 1906. évi V/449/2. számú végzése folytán 154 K. tőkekövetelés, ennek 1906. évi április hó 4.-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódj és eddig összesen 110 K. 80 f.-ben bírólalag már megállapított költségek erejéig, Montia György, kuvini lakásán 1906 September hó 28-an d. e. 11. orakor Kovácsévics György, ménesi lakásán leendő eszközlésére

1906 évi szept. hó 28. napjának d. u. 2 órája
határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt M.-Radnán, 1906. évi szeptember hó 14 napján.

Smikál János,
kir. bir. végrehajtó.

1094/1096. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1906/Sp. II. 624. és 625. számú végzése által dr. Marseu Iustin, ügyvéd által képviselt Antonescu Döméné végrehajtató javára, dr. Rátz Jánosné úgy is mint kk. Rátz Adrianu és Letitzia t. és t. gyámja ellen 996 K. 50 f. és 704 K. tőke és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólalag le- és felülfoglalt és 1200 K-ra, becsült ingóságok u. m.: 267., 268., 284., 325., 326. és 327. számú «Victoria» takarékné és hitelintézet r.-t. törzsrésvényekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszinén, vagyis Aradon az igazságügyi palota földszint jobbra lévő 48. sz. helyiségében leendő eszközlésére

1906 szept. hó 29 napjának d. e. 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-czikk 103. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1906. évi szeptember hó 15-ik napján.

Najmányi,
bírósaági végrehajtó.

Cultivarea părului. Cea mai obveniendă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morb în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, dooare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spirtul de păr PETROLIN”, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koráni și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula.**

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beăturii alui Frankl Azi mă în torc cu scărba dela ori ce beatură spirtuasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtuasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
handujist academic, furnisorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale — **UJVIDEK.**

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine. La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții -- și mai ieftine prețuri la --

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

Arad, Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

La administrația „Tribunei” să afle de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Ștrianu	Cor. 2.—	plus 10 fl. port.
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 ”
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0.40	5 ”
„Scolarul declamator”	0.50	5 ”
„Stropi de roană”	1.—	10 ”
„Aur” Const. Hodoș	1.50	10 ”
„Telegrama” farză în 3 acte	0.30	3 ”
„Amicul Poporului” T. Vuculescu	1.—	10 ”

Marfă bună, prețuri ieftine, serviciu punctual.

Comandă din provincie se efectuează încurând.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL”

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2.40 Cor. în provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregătește și trimite

„RASOL” Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concediune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

e „RASOLIN”-ul
foarte recomandat damelor.Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2.50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fl. Uni-
o o o o cul pregătitor o o o o„RASOL” Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.**Pene** ieftine de
pat de
BOHEMIA5 kgr. de pene noi cor. 9.60
calitate mai bună 12 cor.; pihe albe fine sfășiate cor. 18—24, albe ca zăpada, fine ca pihele, sfășiate 30—36 cor. Comandele se fac franco și cu rambursă. Comandele se primesc napoi pentru altele ori se rambursează banii.**Benedikt Sachtel, Lobes — Nro. 340.**

Posta PILSEN, BOHEMIA (Böhmen).

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curței c.-reg. austro-ung., reg. române și princ. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg
(lângă Viena).Prav de Korneuburg al lui Kwizda
pentru nutirea vitelor

E un mijloc de hrană pentru cal, vite cor-nute și oi. În cele mai multe grajduri se folosește de 5 ani la lipsă de hămiseală, împotriva mistuirii rele, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru urcarea cantității de lapte a vacilor. Prețul unei cutii 1.40 cor., jumătate cutie costă 70 fl.

Veritabil e numai cel provăzut cu breveta mai sus. Prețurile ilustrate să trimit gratuit și franco.

Deposit general: farmacia lui Iosif Török, Buda-
pest, VI., Király-utza 12 și Andrassy-út 26 II.

Exposițură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA”instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 1/2 %, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite ipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE**„TRANSSYLVANIA”**primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplată;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reviziate ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovės, viș (vinea), plante industriale: cânopă, in, hîmol, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruz,
grâu, secară, ovēzul și toată economia

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare

Asigurați contra furtului prin spargere: bani și tot ce aveți de preț

Sirupul de miere de teiu alui HALAP

aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și căruia care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multe ori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare e semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stârpească. Deși când incolțește, iar unde să observă, să fie nimic prin

sirupul de miere de teiu alui Halap

care are influința sigură la dureri de piept, tușă, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiterea banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körút 64/29.

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui JAHNER RUDOLF Timișoara-Fabric, Str. Principală 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. ☒ Telefon 476.

„JAHNER“ Cremă neun- suroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes
1 tegulă . . . 1 coroană.

„Jahner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, satoane și de zilnic folos, care acoperă imperfecțiunile și e cu totul nestrăicătoare. În culorile: roză, alb și crem.
1 cutie . . . 1 coroană.

„Jahner“ săpun. 1 bucată 60 de bani. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
1 doză, 1 coroană.

„Jahner“ pastă de dinți. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
1 doză, 1 coroană.

„Jahner“ apă de gură. Bună pentru dinta scorburoși și gingii buretoși, contra mrosului greu de gură. 1 sticlă, cor. 1.40; jum. sticlă, 70 b.

„Jahner“ esență de păr. Excelentă pentru înălturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 bani.

„Jahner“ pomadă pentru creșterea părului 1 tegulă 4 coroane

„Jahner“ vopsea de păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Necreșita colorării e eschisă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vopsească (negru brunet ori băl). Un carton 4 coroane.

„Jahner“ apă blondină. Pentru a vopsi în timp scurt, în băl aur, părul blond, sur, chiar și brunet ori negru. . . . 1 sticlă, 4 coroane.

Fluidul ventru-reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, levralgiei, reume, durerii de mușchi, exudate, ischias, scintărea membrelor, întepenirea mușchilor și coardelor, schilăvire și a durerilor din crucea spinării. . . 1 sticlă, 80 bani.

Tușă. Bomboanele lui Dr. Oppolzer.

Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirație, contra tușii și a găștirii la gât, a catarului de plămâni, a greii respirații. 1 cutie 80 b.

Pilulele curățitoare de sânge ale lui Dr. James.

Pilulele acestea curățesc sângele, iritează activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtând toate sucurile rele, fierrea stricată și rămășițele rămase dela alte boale. 1 cutie 80 bani.

Balsam Dr. James.

Balsamul acesta încălzeste răna și singele ingreunat, depărtăză acriea, fleama și firea superflua și prin aceasta produce o mișcare proaspătă, prin urmărire aduce și mistuirea rănei (stomacului) în mișcare nouă și poartă la mărirea și beaură Balsamul acesta depărtăză vărsările, sporile activitatei intestinelor, delătura ridicarea din stomac, amarăciunea, greața, durerea de cap și amețala. . . 1 sticlă, 80 de bani.

Unsoare de răie, — a prof. Kaposi.

Acastă unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la răie, ci și la tot felul de ecree-scenții de ale pielii. . . . 1 tegulă, 1 coroană.

Preservativ pentru galițe.

Mijloc probat contra epidemiei gâinilor, găștelor, ratelor, curecilor, etc. Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.

Blister (unsoare roșie englezească) contra inflamației cronice dela inchiecturi, a cărnei moarte și a deformităților de picioare și tot soiul de boale de oase.

1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.

Unsoare de umflături.

Cu adevărat umitor folositor la curcure de gozoase, buretele de gozoase, la umflăturile de boala apei, rane de scriitură, aprinderea pielii, de oase, etc. . . . 1 tegulă 1 cor.

Prav de cai.

contra tușii, ofitei și șgărilor, mai departe contra catarului, lipsei de apetit, etc. . . 1 pachet 80 bani.

Prav elvețian de vite.

contra tușii, relei mistuirii, lipsei de apetit, pentru curățirea singelui, și la vaci pentru îmbunătățirea laptelui. 1 pac. 80 bani.

Prav de răie.

Contra răiei și diferitelor boale ale animalelor de casă. . . 1 pachet, 60 bani.

Balsam de rane.

Pentru rane și fistule rău granulate, învechite și alte diferite răni. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Prav de porci.

Recomandabil — la lipsa de apetit, provocată de reaua mistuire, mai departe contra tușii și a viermilor lăunțici pe care și pentru curățirea singelui. 1 pachet, 80 de bani.

Preparatele lui Rudolf Jahner

sunt în vânzare în farmacia „Maria Ajutătoare“ și se pot căpăta la

Farmacia „Maria Ajutătoare“ a lui R. Jahner, Timișoara-Fabric, Strada Principală numărul 70.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu pregețe nimo într'o chestiune atât de gîngășă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât adînc de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns la vindecarea răului, ceea ce flecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns După încheierea curei, au la scele scrisorile se ard rere espresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului f aióez, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde l se curată sîngele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palóez vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda lui proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate boale de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului lui, poala albă, boale de sînge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secesuale femecești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palóez (dela 1 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palóez medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Fluidul ventru-reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, levralgiei, reume, durerii de mușchi, exudate, ischias, scintărea membrelor, întepenirea mușchilor și coardelor, schilăvire și a durerilor din crucea spinării. . . 1 sticlă, 80 bani.

Pentru cei ce pătinesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgii ces. și rez. brevitat pneumatică cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o lature 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscutoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce suștă de 15 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai ofine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale

Corzette și indreptătoare pentru cei în creștere strămbă.

Mașini de proptit și umblat

ce suferă de dureri de oasă, inchiecturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârboviro.

Lepători pentru pîntece și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziuni.

Damele sunt servite de femei. Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereti gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18 (În palatul claustrului ordinii monachal „Szervita“).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — Întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta

„Școala“ de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor.

Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

M a k ó (casa proprie.)

Nou atelier de modă pentru pălării de dame

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public. că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

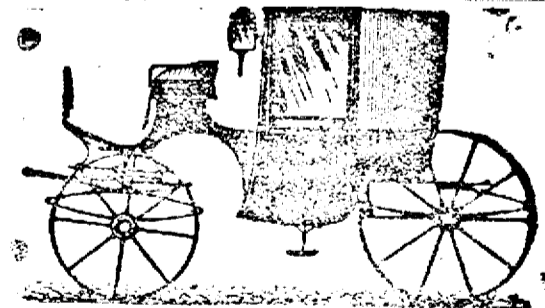
În magazinul atelierului eu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA
ARAD, strada Deák Ferencz nr. 2.

● În mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistizza nr. 4. (Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite caruțe noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.)

Catalog ilustrat în cînste și fără porto.

In școala mea de desen de croi și cusut în 20 August s'a deschis nou an de prelegere.

Se primesc numai dame inteligente, cari pot se face pentru ele proprii sau pentru rudeni de a lor îmbrăcăminte și tot felul de vestminte în modul cel mai perfect după modelul francez sau englez. Un curs, la care se primește numai șese învățacele, durează trei luni.

Inserieri se face în ori care zi în orile de după prânz.

Cu deslușiri mai delaiate servește în tot momentul

Németh Jánosné
proprietăreasa școlii
Arad, str. Weitzer 12 (parter).

Fiecare cumpere apă minerală numai „Répáti“ și să bea cel ce vrea se ajungă viață lungă și și d'acea pentru că face de prisos multe ape minerale austriace și străine.

„Répáti“

svorește din pământ săcuise, într'o curățenie ideala țipsită de baceile și conținând cu îmbelșugare fier

Répáti, apă aeră și univorsală este de un efect înviorător și vindecător se folosește cu uimitor rezultat mai ales împotriva tusei răgușelii, stomacului, rărunchilor, ficatului și a boalelor de întăstire precum și la boalele crînei, apoi contra reumatismului, anemiei și împotriva boalelor de pept și organelor de respirație și mistuire.

Cu Répáti, este o apă foarte plăcută și de un efect foarte înviorător și vindecător admirabil este foarte ieftinăt drep-aceea fiecare care-și prețuește sănătatea, ea beutură de, toate zilele, goală cu vin ori cu lapte să o folosească.

Répáti, se poate căpăta în ori care prăvălie de coloniale și se expediază și la casa particulare

Magazin exclusiv pentru Arad și ținut la

BOROS LAJOS

magazin și locuință: ÁRPÁD-TÉR No. 5.

La cumpărătorii din ținutul Aradului, la o comandă cel puțin de o ladă (50 de sticle) expediția la gara din Arad se face gratuit.

Annun!

Remediul cel mai bun în contra răcelei, tusei și a guturaiului este **Ceaiul pentru piept** de Szászkabánya! — Să poate afla la farmacistul: **Dr. Béla Odor**, din Szászkabánya (com. Krassó-Szőreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fil.

Nou! Prăvălie de geamantane, Nou! pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților me cumpărători

cercetarea
prăvăliei mele de geamantane,
pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform recerintelor moderne

in Arad, strada Salacz nr. 1.

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cal de rând și cal de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ofțerească sau domnească.

Comandele se efepluesc pe lângă respundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de aceasta branșă se efepluește imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stima: **Bérczi Pál**, Arad, str. Salacz nr. 1.

APĂ MINERALĂ DIN PATRIE.

DIN SĂCUI ME.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde
Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă productele sa'a proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

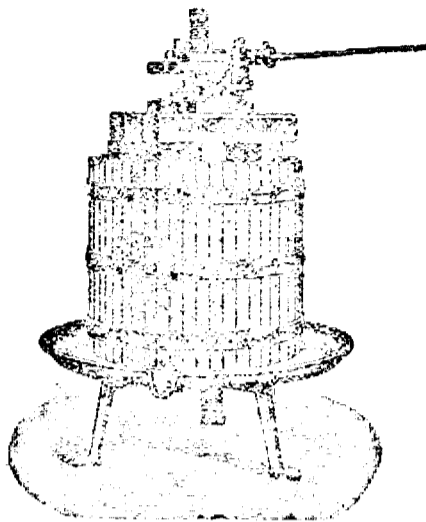
Kovács Soma és Tsa

palatul Neuman **ARAD** palatul Neuman

**Fabrică
și magazină**

pentru
articlii și mașinării

**de economie
și de pivniță.**

Representant exclusiv al fabricantului
din Moson KÜHNE E.

Mare magazin. ▲ Curățitor de neghină,
zdrobitoare de mac, mașini de sămănat,
grape, preșuri de vin și zdrobitoare de
struguri. ▲▲▲▲ In prețul de fabrică.

Forte-pianuri

și
pianine
vestite în toată lumea,

mechanică engleză,
se capătă cu cele mai
moderate prețuri re-
cunoscută de cea
mai bună măstru-
pian din Viena la
firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.
în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de
muzică“, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală
și provincă numai prin cei mai experți și desteri mă-
estrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de armonii europene și
americane.

— Prospekte gratis și franco. —

Toută imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marea „Călugărița verde“ sub scutul legii
Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra pertur
bațiunilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, ca-
thar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle
mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provă-
zută cu încuietorea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca „non plus ultra“
contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum
și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.
Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda lângă Isvorul mineral
de apă acra RÔHITS.

Proșuri cu mai multe mii de mulțomiri se trimit gratis și franco.
Depozite în următoarele apothece: în **Budapesta** la **TÖRÖK JÓZSEF** și
EGGER LEO și în **Arad** la **FÖLDES KELEMEN** și la **HAJOS ARPAD**.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur; edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale ori-
ginale cu vapor **Mar-
shall**, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini
de trierat și mașini combinate pentru trieratul buca-
telor și a trifoliului; singuraticice mașinării de moară.
asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere
economice

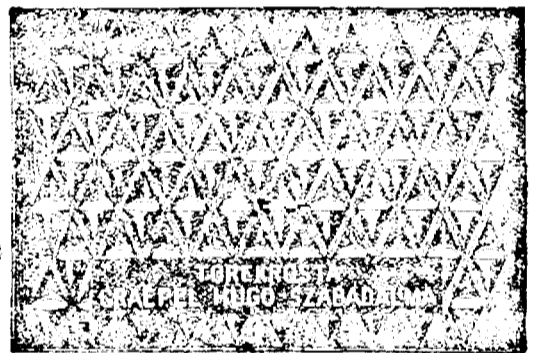
Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

ca o s'a probat
cu cel mai
mare succes,

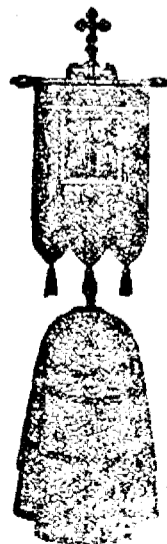
și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimit pe 14 zile de probă la ori
care mașina de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă
nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

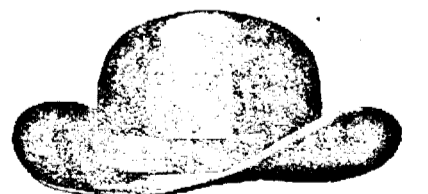
Catalog economic, descrierea ciurului, modele,
precum și broșura cu mulțime de epistoale de mul-
țumiri și recunoștințe, se trimit gratis și franco.

**Gel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru pro-
curarea ornamentelor bisericesti, pentru toate biseri-
cele greco-or. române și sârbești, și anume:**

odăjii colorate și negre, aco-
pereminte, prapori mari, steaguri
pentru biserici, candele, cruci,
baldachin, ripide, icoane sfinte,
icoane ruse-ti de tot felul, icoane
istorice etc. etc.
In atelierul men pregătesc cel
mai bogat iconostas și morminte
sfinte pe lângă prețurile cele
mai avantajoase.

— Cele mai moderne pălări preotesti. —

Haine pentru dnii preoți, brăue și camitafce. Pregătesc bine și prompt
vesminte preotesti, căci am un croitor foarte ist-ți. La dorință dau
detalii și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi
serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima cali-
tate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc
Comandă execut momentan în modul cel mai prompt și mai constiențios.

Catalog ilustrat trimit gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

Sugár és Szegő

instituf de vestiminte uniforme și adjustare militară
liferantul cu contract al batalionului de pioneri 14

Telefon-nr. 231.

SZEGED

Kárász-utca 10.

Cel mai ieftin izvor de a procura cele mai bune uniforme pentru tot felul de rang militar, ofițeri, ostași, jandarmi, polițiști, ofițianți la căile ferate, finanți, pompieri și interniști.

Pentru voluntari de un an

să liferează nniforme foarte bune și cu gust aranjate.

Condiții de solvire foarte avantajoase — Și alte favoruri foarte mari.

După-ce firma noastră e unica în acest oraș, care exclusiv se ocupă numai cu pregătirea și liferarea nniformelor militare, atragem atențiunea Dlor voluntari ca să se ferească de speculanți cari își publică prin foi reclame și trimit cataloage de uniforme numindu-se liferanți, de fapt însă nu sunt nici de profesiune nici specialiști în pregătirea uniformelor, a căror pregătiri nu corespund nici gustului estetic, nici regulelor recerute.

Incredințatul nostru ori când stă la dispoziție pentru măsură.

Cu deplin respect:

SUGÁR és SZEGŐ.

Telefon 278.
GLÜCK JÓZSEF

ARAD, JÓZSEF-FŐHERCZEG-UT Nr. 7.

Primește atât în loc, cât și în provinciă

Zugrăvire și tapetare de odăi,

precum și

Decoratiuni plastice,

tot felul de zugrăviri dela cele mai simple până la cele mai strălucite.

Mai departe decorarea ferestrelor cu

imitația sticlei colorate,

precum și scutirea locuințelor de insecte.

Mare asortiment

DE OPERE PLASTICE

în tapetărie din țară și streinătate.

Prima aradană

Fabrică de țigle de cement crestate

a lui

rétháti Kövér és Társsa

Cancelaria: **ARAD, Kiss-utca 6.**

Recomandă marele cantități de

țigle de cement crestate

cari față de ori-ce altfel de țigle sunt

-- -- -- pentru acoperiși -- -- --

Cele mai bune și mai ieftine

afară de aceasta la punerea leăturilor

după-ce să cere o distansă de 39 cm.

față cu altfel de țigle se ajunge la un

-- -- -- câștig de 40% -- -- --

Mulfimaa epistolelor de recunoștiință la dorință să arată în original.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici la băile dela BALF.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-ce însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dttto 28 Octomvire 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicele ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

ATENȚIE!

Cel mai vechiu și bun magazin de mașini din com. Ciănad

a lui
Glück Samu
MAKÓ.

Life-rează **Mașini de sămănat** după cel mai nou metod,
15 serie 200 fl., ● 17 serie 210 fl., ● 19 serie 225 fl., ● 21 serie 240 floreni.

Cea mai nouă „bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Mașini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

CIURURI, TRIERE, MORIȘTE, pluguri de oțal și alte instrumete pentru economie.

Curele și oleuri pentru mașini, unsoare de mașini pe lângă prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiile cele mai favorabile de plătire.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul, împreună cu fluiditățile aparținătoare, 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-triva diareii copiilor.

◆◆◆◆ Bucata cu 10 fileri. ◆◆◆◆

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
crețelele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1-20 „
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 „

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

Sirupul carpatian

pentru pept

al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influența asupra singelui și
formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate capătă numai la
spităria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului
public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efeptuire ori-ce lucru aparținător industriei
de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocuirii de scăzi
și scaune pentru măcelărie, întărirea părților prin mar-
moră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună
calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Mare magazin de specialități din Paris.

NOU

Aduc la cunoștința On. public, că
am deschis mare deposit

de instrumente medicale, legători, pentru vătămări,
fășii de legat pânțele, suspensorii, precum și
artefacte optice, ca: ochelari pentru teatru și tabere
.. .. militare și tot felul de ochelari .. ..

în ARAD, piața Andrassy Nr. 22.

Se roagă pentru binevoitorul sprijin cu stima:

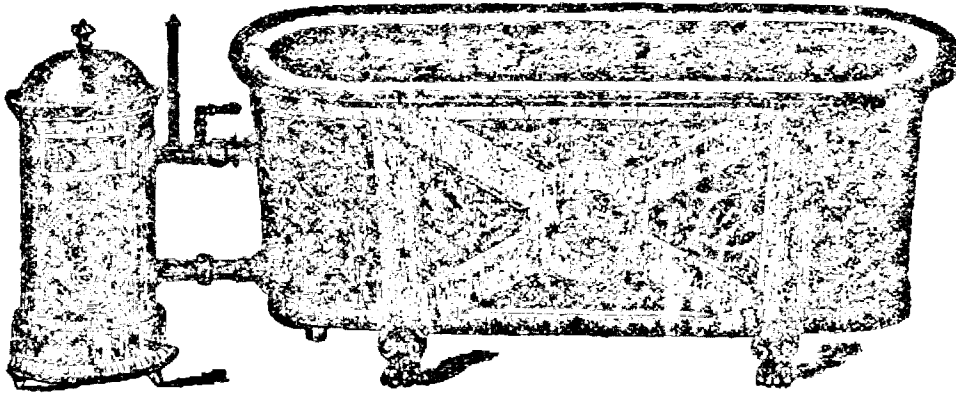
Deutsch Mihály.

NOU

Mare magazin de specialități din Paris.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur
împrejur dela 50 cor. în sus.

Asortiment mare în tot felul pe vană, precum: vana atârnată, vana de șezut, vana
pentru copii, etc. Primă se instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr
Preț-curent gratuit și franco.

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători
că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad
am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitura de salon, salon băr-
bătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela pre-
țul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc
n modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum
se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

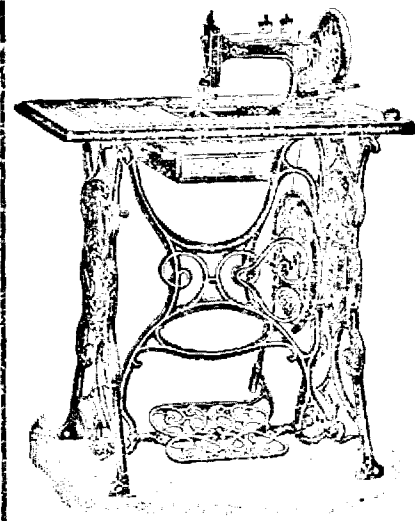
Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de
lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină,
de grădini și de vile,

precum și spre pregătirea aranjamentelor de prăvălii,
de birouri, de portale și ori-ce fel de lucrări pentru bi-
serici și alte edificii publice.

Comandele se efeptuesc prompt pe lângă prețuri convenabile și
garanță.

Desemne și modele chimice se trimet la cerere.

30 fl.
Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5
ani o mașină nouă, familiară, veri-
tabil

SINGER

cu armariu închis se postează pata
numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primese pe lângă prețu-
rile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare iau răspundere.

Catalog gratuit și franco.

ROSTÉLY GYÖRGY urma-
sul lui **ZISKA J.**

Fonda
în 1872

mare fabrică de măsuri metrice de greutate

Fondat
în 1872

în BUDAPESTA, VI., Eötvös-utca 51.

(În fața cu gara de Nord. Comunicație
cu trenul electric din toate părțile.)

PREGĂTEȘTE

instrumente pentru fauri, măsuri pentru
cereale și de păduri.

Liferantul de cereale și a bursei de efecte din Budapesta.

Renovări efeptuesc prompt
și cu prețuri ertine.

Correspondența în
limba maghiară și
germană.

Juuaieriale, lucruri de aur, argint și argint de China,
precum

oroloage admirabile

pe lângă responsabilitatea de 10 ani

mare asortiment, foarte bune și foarte
ieftine se pot căpata și pe rate

la

PÁRTOS LAJOS

SZEGED.

— Cataloge ilustrat se trimet gratuit și fără porto. —

Unele de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu preturile originale de fabrică.

Văzutul cel mai puternic

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

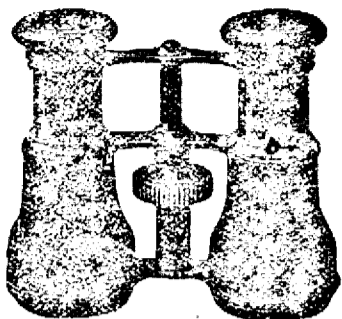
Hahn és Löbl

Telefon 149.

in Lugoj.

Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

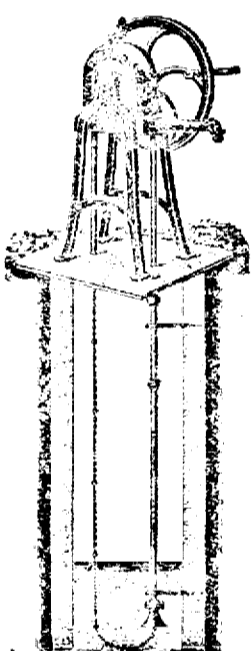
Pompă cu lanț „Victoria”

este cea mai perfectă pompă cu lanț.

Se poate folosi până în afunzime de 20 metri.

Teve de aramă țincuită cu lanț

la dorință cu astupuș capac, precum arată figura.

Mănata de un om
dă 5000 litre de apă
într'o oră.

Prețul unui aparat
pentru afunzime de 3 metri

	Cu copac	Fără copac
	cor.	cor.
>	140	160
>	155	175
>	170	190
>	185	205
>	200	220
>	215	235
>	230	250
>	245	265
>	260	280
>	275	295
>	290	310
>	305	325
>	320	340

De vândut la

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

specialiști de pompe și smârcuri

BUDAPEST, V., Báró Aczél-u. 3, lângă Vígyszinház imediat.

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoj, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chemică. Tot felul de haine bărbătești, femeiești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățează la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

Haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățează foarte ieftin.

Ifj. Kopetkó Károly

CASĂ DE MARFE
PENTRU MODA DE BĂRBAȚI ȘI FEMEI
ARAD
Strada bisericii — palatul Minorităților.
Telefon local și pentru comitat nr. 477.

Isvorul cel mai ieftin de ârguit.

Iși recomandă magazinul său bogat provăzut cu tot felul de
stofe țesute pentru costume de dame după moda cea mai nouă negre și în colori.

Daruri gata pentru mirese, pentru juni și fete.

Mare asortiment pentru reverenzi și faloane prețești.

● Mustre în loc și provință trimit gratis. ●

Arangeamente de luminat Acetylen

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux”. Desvoltătoare fără manulare, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină electrică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici independente (Eletrogene) pentru orașe, castele, hoteluri, mori și case private. Manuare nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu .. .. ect. pentru orice scop. .. ..

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Fondat la 1846.

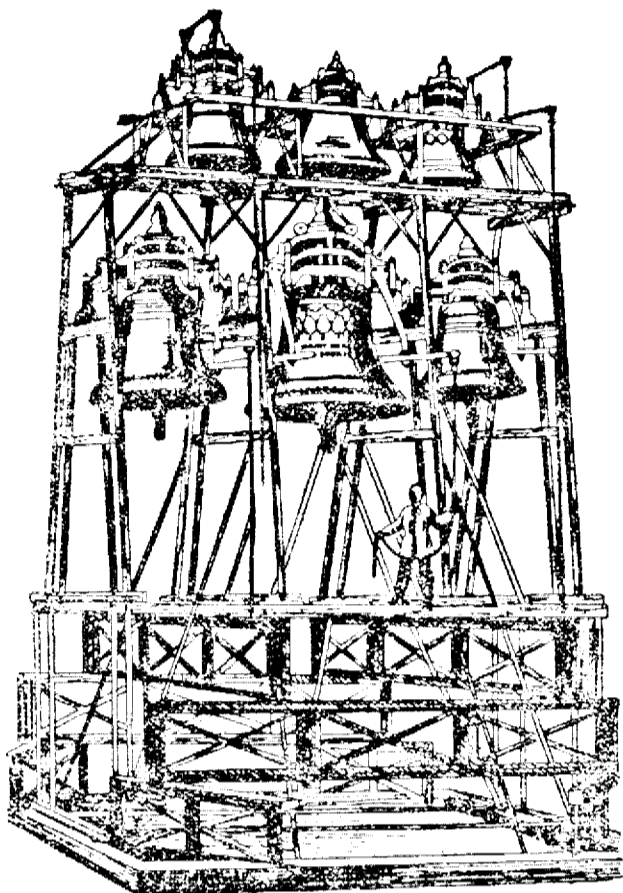
Telefon 25-37.

Pozdech József următor **Thury Ferencz**

Budapesta,
VI, Lehel-utca Nr. 8.

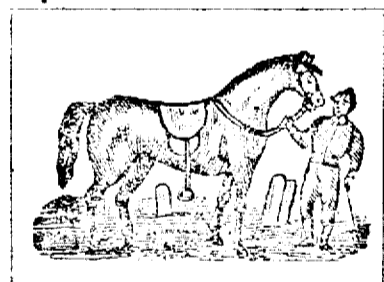
Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clo-
pote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

BENEDEK IMRE curelar și șelar

SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,

instrumente trebuincioase
pentru călărit, drum și
vânat, frâne și biciuri,
procovițe pentru cai
fine și ieftine, gîmantane
de călătorie, geante de

piele, portomonie, în mare asortiment.

Prețuri ieftine! Dresări se efectuează în mod grabnic și prompt.
La dorință cataloage ilustrate gratuite fără porto

AVIS!

Avem onoare a aduce la cunoștință dinstinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 22 de ani activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu stimă : **Weszely J. Pál, tâmplar.**

INTELEGIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lorin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szobotha

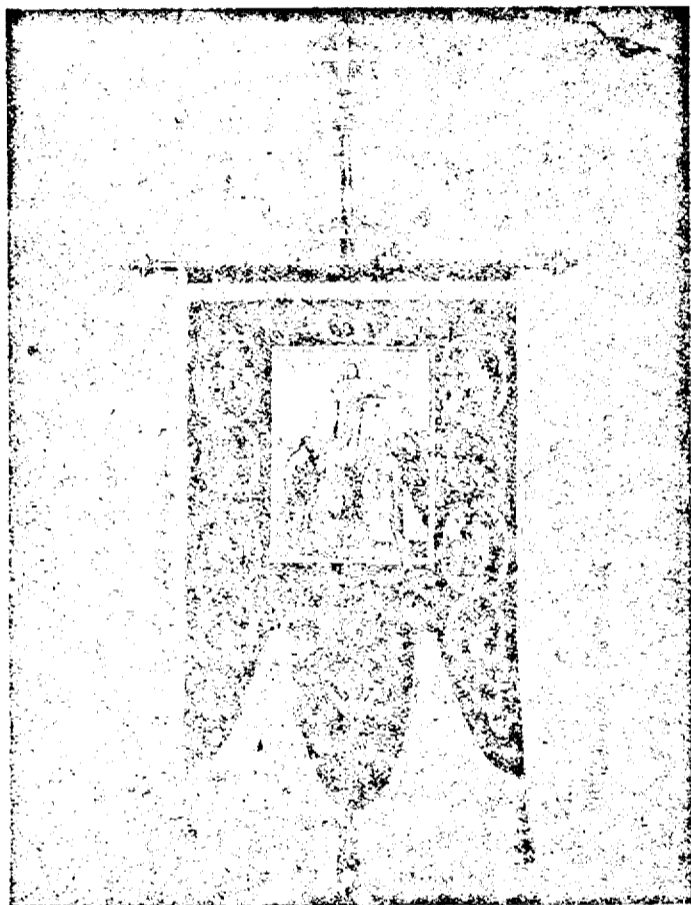
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copești din
Cenad, lile-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare a tuturor a preoțime cât și a acelor, cari voese se cumpere pentru bisericii capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjus-
tărilor bisericesti.

Pentru lilefărilor mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat
ilustrat.

SCHIEDER EDE

INTREPRINDERE PENTRU ASFALTARE ȘI BETONARE

ARAD, Piața Szabadság nr. 10.

EFEPTUESC: Pavagiu de granitto, terazzo, beton și asfalt, canalizari, acopereminte de beton, țititoare de apă, strășine, zidiri de beton sigure contra focului cu pervazuri de fer, transfor-
marea locuințelor umede în locuințe sănătoase, lucrări de cement și beton.

Plăci de cement și mozaic, plăci de pavagiu și table de gips.

Vinderea de cement în măsură mai mare și mai mică.

◆ Poftiți a fi cu atenținune la firmă. ◆

Telefon Nro. 429.

Telefon Nro. 429

Cel mai ieftin isvor de

  târgueli

a lui

ERDŐS ÉS TÁRSA

magazin de ghetete și pă-
lării pentru bărbați

ARAD, str. Atzél Péter 1.

o o o o

Iși recomandă marele asortiment

de pălării

pentru bărbați și copii

și ghetete

pentru bărbați, femei, fete și copii.

Mare desfacere de cravate, cămăși pentru bărbați și femei, albe și colorate, mănuși, ploiere.

◆ Poftiți a fi cu atentiune la firmă. ◆

Poftiți a fi cu atenținune la firmă.

Poftiți a fi cu atenținune la firmă.

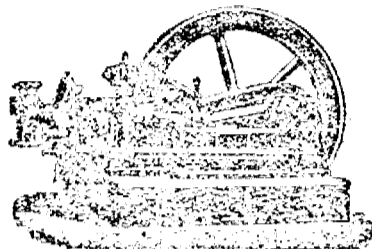
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientoasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răscolite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mări, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Sa fondat in
anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
instituit de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrásy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomanda magazinul său abundant adjustat cu
tot felul de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal
negre și festite, piei de lipsca, căciuli
pregătite din pânură Kriemer.

Mare magazin in tot felul de modă nouă de
pălării pentru bărbați și copii,
mai departe am piei veritabile din țară și
străinătate, precum perziane **KRIEMER**, făr-
buite de Lipsca, precum și de miel alb.

In institutul meu de plissé se primesc tot felul de
haine pentru plissé, din loc și provincă.

Prețuri moderate, serviciu prompt!

Desfacere în mic și mare. — Coman-
dele din provincă se execută prompt și
repede.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI a lui GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală,
vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și
cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și surprinzător.

Primește comande din provincă spre curățire haine și albituri.

In loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă
fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

TELEFON 561.

FONDATĂ IN 1889.

Am onorul a aduce la prețuita cunoștință a P. T.
public, că

prăvălia mea de ghete

din casa din strada Kazinczy nr. 1

am mutat-o

în strada Weitzer nr 2.

(palatul Minorităților) vis-à-vis de școala de fete.

Totodată fac cunoscut onoraților mei cumpărători,
că mi-am aranjat prăvălia după cerințele timpului
de azi după modelele din capitală, cerându-vă și pe
viitor prețuitul sprijin, sânt

cu distinsă stimă :

Várhol László,

pantofar de domni și dame.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Rőppentyű-utca 23.

Produce: Bronz fosforat original, Bronz
mineralist, Aramă roșie, Aramă galbene, Bronz
mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact“ Com-
pozițiunii de magazin după desenuri și mo-
dele în bucăți brute de aramă, precum și prelucrate
gata. Articole de calitate.

Correspondență germană, ungurească și franceză.

Primul institut de asigurare în caz de serviciu militar ca societate
sub patronajul Alteței Sale ces. reg. Archiducele Iosif

Budapest, IV., str. Váci nr. 34.

P. T.

Avem onoare a vă aviza, că reprezentanța noastră din Arad am încredințat-o

dlui Kaufmann Sándor, piața Boros Béni nr. 7

și rugăm pe deaproapele nostru să onoreze reprezentanța noastră cu încrederea de până acum.

Cu deosebită stimă:

Budapesta, luna Sept. 1906.

Első Biztosító Intézet katonai szolgálat esetére mint szövetség

Tot acolo se caută agenți serioși.

**Câștig lateral
ușor și splendid.**

Pentru familii și dame.
Nici la o casă să nu lipsească
originala mașină de
împletit „STYRIA“.

Preț-curentari gratis.
Condițiuni avantajoase de platire!

Reprezentanța executivă pentru Ungaria:

FÓGL J. L.
BUDAPEST, VI, CSENGERI-UTCZA 54.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și jur
precum și onor. mei clienți, că am cumpărat

prăvălia de ghete a lui GORZÓ și soții

care există de 15 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte
eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utca 2 sz.

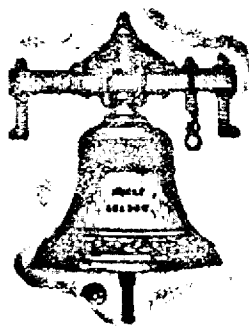
Frideric Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe
lângă cele mai favorabile condiții de platire
— recomandă clopotele sale cu patentă ces
și reg. invenție proprie, care au avantajul
că față cu orice alte clopote, la turnarea
unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc
— se face o economie de 20—30% al
greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer,
ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin-
a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și
chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se
clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopot-lor
vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-
solviere nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se
trimit gratis.

— FONDATĂ LA 1900. —
NAGY PÁL Pictor, vopsitor de pri-
mul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici,
castele, edificii corăspunzător cerințelor
moderne în execuție artistică.
Table de prăvălii pregătesc în exe-
cuția cea mai bună și ieftină pe lângă răs-
pundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Iscătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluvii,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și
rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construc-
ție de apaducte, esitoare fără miros, pisoare, lavortoare,
scălzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu
tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de
— — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Publicare pentru înscrieri la școală!

Pe durata sezonului de înscrieri.

Fischer Simon

ARAD,
Szabadság-tér
nr. 12

Mare prăvălie de rufe.

Intre măcelarii Glück și Koch

Catalog de prețuri senzațional de ieftine.

Pentru copii clasă separată.

Gravate pentru copii!

Gravate de spălat (ciucur)	10 cruceri.
" " " regatta	15 cr.
" " mătăsă	25 "
" " " regatta	25 "
" " " plastron	29 "

Cămăși pentru copii!

Cămăși căcate albe	95 cr.
" din șifon veritabil	1.05 "
" " cu piept moale	1.25 "
" de tot fine	1.45 "
Gulere și manșete de calitate foarte bună.	

Pălării pentru copii!

Pălării de toamnă	75 cr.
" negre și colorate	98 "
" mai fine	1.25 "
" elegante	1.35 "
" cu căptușală de mătăsă	1.50 "

Căciuli pentru copii!

Căciuli de sport din pânură coțcată	35 cr.
" " " " " vinată	50 "
" " " " " cheviot	65 "
" de matroz din materie vinată și roșie	75 "
" din mătăsă	1.15 "

Ploiere pentru copii!

Ploier din croise	95 cr.
" " clott	1.15 "
" " canelab	1.45 "
" " șerge	1.60 "
" " mătăsă	1.75 "

Batiste pentru copii!

Batiste ilustrate	05 cr.
" din șifon alb	08 "
" " pânză	11 "
" " " mai fină	14 "
" " batist colorat	15 "

Ghiozane (fașcă) de școală!

Ghiozane din pânză cernită	35 cr.
" colorate cu chipuri	45 "
" din pânză sentită de apă	50 "
" " materie bună trainică	60 "
" " piele	75—1.50 "

Giorapi pentru copii cu patentă, făcuți de robil!

Giorapi cu preți după mărime.	
" patent de calitate bună	12—27 cr.
" " " diamant negru	19—38 "
" " cu călcăi dublu	27—45 "
" " de cea mai bună calitate	32—57 "

Deosebiți articlii pentru copii!

Nadrugi cu țituri de gummi	19—35 cr.
Briceag cu plesile de os alb și șur	20—30 "
Perii pentru dinți	10—25 "
Portmoneu de bani din piele	10—50 "
Calamare de buzunar patent	25—50 "

Clasa modei de bărbați. Catalog ieftin!

Rufe albe bărbătești!

Cămăși colorate cu pept moale	1.15 cr.
" din șifon cu pept piquet	1.35 "
" " sephir englez colorate	1.45 "
" de tot fine cu asept damast	1.65 "
" speciale vârgate drapa	1.75 "

Pălării bărbătești noutăți!

Pălării bărb. de calitate bună	1.25 cr.
" " " mai sigură	1.50 "
" " colorate și negre, formă nouă	1.75 "
" " elegante, fină de lână	2.00 "
" " cele mai fine de iepure	2.50 "

Ploiere pentru bărbați!

Ploiere de croise	1.15 cr.
" bune din clott	1.35 "
" trainice din canela	1.50 "
" din mătăsă gloria	1.75 "
" " " fină	1.95 "

Năframe pentru bărbați în deposit uriaș!

Năfrâmi de batistă frumoase	11 cr.
" " regatta	19 "
" " mătăsă	25 "
" " " regatta admirabile	35 "
" din " curată	50 "

Diferiți articli de modă pentru bărbați!

Mare asortiment de batiste, bucata	19—25 cr.
Țititoare de nadrugi de cal. bună	35—50 "
Legătoare de cioapi " " "	39—50 "
Mulțime de nasturi pentru magnette	25—50 "
Ismene de köpper, calitate bună	95 "

Giorapi bărbătești!

Giorapi de macco culoare naturală	19 cr.
" colorați și negri, părechia	25 "
" vargați de modă	29 "
" special, de cel mai nou model	35 "
" din ață curată	45 "

Clasa modei pentru dame.

Rufe albe femeiești!

Cămăși fem. din șifon, decorate cu broderie	85 cr.
" de madipul cu broderie minunată	1.15 "
" din pânză fină brodată cu mâna	1.50 "
" " batist franc. colorate	1.75 "
" " pânză de rumburg ptr trousseau	2.00 "

Diferiți articli de modă pentru femei!

Ploiere pentru dame	1.75 cr.
Brăue de mătăsă negre și în colori	50—95 "
" " " cu gummi " " "	95—1.50 "
Giantă de piele mai nouă	45—1.90 "
Cravate de mătăsă și gulere.	

Giorapi pentru femei!

Giorapi legați negri și în colori părechia	35 cr.
" după cea mai nouă modă cu vargi	39 "
" din ață curată	50 "
" " flor negru	65 "
" " " de tot fin	95 "

Seffer Antal SPÖRT ESZKÖZÖK ÉS KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTEZA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

Függőágy 2 75 ft-től

Összeajkált kerti butor nagy választékban

Levegőteret kétféleképpen 3 ft-től

Lóháti párja 8 ft-től

Ósszeajkált kerti butor nagy választékban

Valodi angol Lawn Tennis racket 3 ft-től

Műanyagú kerti asztal és székek

Téke baba eszékje

Valodi angol Lawn Tennis racket 3 ft-től

TELEFON: 15-50. (Arjegyzték kivételre ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak.) ALAPITVA OTT: 1878.

Seffer Antal are tot felul de instrumente de sport și magazină de ștreanguri

Budapest, IV., str. Károly, bolta Nr. 12. (Közp. Városház épülete)

Se află în magazină:

Scară de ștreang, 4 mtr. lung, 6 fl. •
 Pat-leagăn, cu preț del 2-75 fl. în sus.
 Tot felul de instrumente pentru gimnastică de școală și pentru militari.
 Palamare lungi din fuior de cânepă.

- ◆ Mreja de acoperit caii.
- ◆ Popice și bile de joc la popicarie.
- ◆ Ponevi și saci prin cari nu intră apă.
- ◆ Scanne de lux cu pânză dela 3-60 fl. în sus.
- ◆ Mobile de grădină, cari se pot împătura.
- ◆ Mince engleze pentru jocul »Tennis«, 12 bucăți dela 3-50 fl. în sus.

- ◆ Rackete veritabile engleze și americane dela 3 fl. în sus.
- ◆ Mreji pentru încunjurarea jocului »Tennis« cu catran negru □ metru dela 6 cruceri în sus.
- ◆ Mreja mijlocie bucata dela 3 fl. în sus.
- ◆ Uțuturi dela 3 fl. în sus.

Nr. telefonului 15-56. ☉ Prospekte de prețuri la dorință trimite gratis — franco. — Comandele din provincie se efileptuesc prompt. ☉ Fondată la 1878.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

K A S S

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

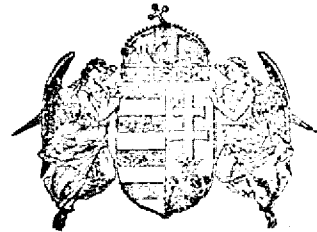
0 0 0 Seară de seară musca cea mai bună dillectează pe oaspeții mei. 0 0 0

Serviciu prompt, curat și conștientos. 0 0 0 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebita stimă
Láng Testvérek
restaurantieri.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clopote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

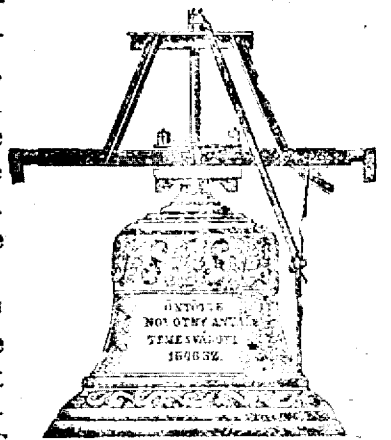
TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

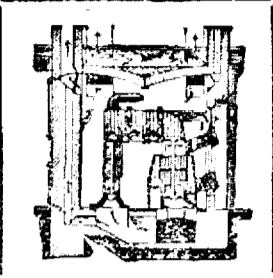

de diusul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. -- Preț-curanturi ilustrate gratis.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui
KOCH JENŐ
Budapest, V., Balthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, bisericilor, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.   Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimis gratuit.   Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Telefon-nr. 469.   Teleg. nr. tr.: „Grüne-Va ga“
Grüner és Vargha Szege

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,403. — Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și jută.

To felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți. Dresni, saci, poneve, pânză juta pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Deschidere de ospătărie și berărie.

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public, că am luat în primire

BERĂRIA
cu firma: a „NAGY PIPÁ“-hoz
din strada Salacz nr. 6

și am straformat și aranjat-o după recerintele moderne de azi, și astfel o recomand și pun la dispoziția Onor. public.

Experiențele câștigate pe terenul acesta de ani de zile, precum și împrejurarea că la mine se vor servi cele mai bune și curate mâncări și beuturi, mă îndreptătesc a spera, că voi abține cea mai perfectă îndestulare și mulțumire a Onor. public, și cred, că aceasta localitate străformată pentru comoditatea și distragerea Onor. public, va atrage cât mai mulți ceretători.

Deschiderea s'a făcut serbătorește în 19 l. c.
Recomandându-mă Onor. public, semnez

cu toată stima:

CSEH HUGÓ
ospătar.

Szabó József

măstru arhitect-zidar
Cancelaria: ARAD, Vécsey-utca 6a.

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslășiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schite de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,**
arhitect-zidar.

Bokor János
Fabricant de ardeiu --- în Szeged.

Nr. 1. Ardeiu dulce de alui Bokor adevărat 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 3-20	Nr. 6. Ardeiu de roze, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2 —
Nr. 2. Ardeiu dulce pentru tocăniță 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-70	Nr. 7. Ardeiu roșese, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-80
Nr. 3. Ardeiu „Korona“ de jumătate dulce 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-50	Nr. 8. Ardeiu de comerțiu, l-ma calitate 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-10
Nr. 4. Ardeiu Extra, dulce, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-40	Nr. 9. Ardeiu de comerțiu, calitatea a II-a 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. —70
Nr. 5. Ardeiu de specialitate, 100 Klg. Se poate comanda și în pachet de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-20	Ardeiu întreg, produs nou din Seghediu 100 Klg.
- La cumpărarea a lor 25, 50, sau 100 Klg. cu 20 coroane mai ieftin.
- Se cere corespondență ungurească și nemțească.

Prima Lugojană fabrică maghiară de cement și betonizare întreprindere pentru edificări.
KNOTT JOZSEF

Fabrică în drumul Buziasului în fața casei de vamă.   Cancelaria de zidire: Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primește toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primește mai departe edificare și betonizare de poduri mai mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de terase, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și în mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primește și oferă garanție.
La dorință servesc bucuros cu planuri și preliminar de spese.

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

mare asortiment de perdele,

diferite covoare și couverturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11

Deputatul Vasile Goldiș între alegători.

Duminecă în 3/16 Sept. și-a ținut deputatul Vasile Goldiș darea de samă în comunele Vărădia, Giulița și Găvoșdia.

Cu trenul, care sosește dinspre Arad, la orele 9 dimineața a sosit deputatul Goldiș dimpreună cu doamna la Vărădia. La gară îl așteptau alegătorii în frunte cu preotul *Ioachim Turcu* și învățătorul *Aurel Mircu*. De față era și dl *Victor Bontescu*, care venise aici spre a lua parte la nunta familiei Țăran.

La locul destinat pentru darea de samă s'au adunat toți Românii din comună. Deputatul V. Goldiș a ținut o lungă vorbire, în care a arătat fraților săi Români starea politică a țării, precum și activitatea, ce au desvoltat-o în casa țării deputații naționaliști. Cu adevărată însuflețire și nețărită încredere ascultau alegătorii cuvintele deputatului lor și adeseori prin puternice aclamațiuni aprobau cele auzite. Deputatul V. Goldiș a insistat mai ales asupra faptului, că și puțini fiind totuși deputații naționaliști prin luptă bărbătească vor putea eluipa în dieta țării ușurări pentru popor. Este însă de lipsă, ca poporul pretutindenea să se trezească și să aleagă deputați pe bărbații, cari sunt sinceri aderenți ai partidului național. Și de astădată deputatul V. Goldiș a arătat ținuta slabă a Românilor din cercul vecin Lipova și a convins pe ascultătorii săi, că pe lângă astfel de purtare nici nu am fi în drept să așteptăm o soartă mai bună.

Preotul *Ioachim Turcu* din Vărădia în cuvinte pline de însuflețire a mulțumit dlui deputat pentru cele desfășurate, l-a asigurată de iubirea neștrămutată a poporului întreg din cercul Radnei.

Din Vărădia deputatul V. Goldiș însoțit de mai mulți fruntași s'a dus în comuna *Giulița*. În casa unui țăran de frunte era tocmai nuntă. Toți nuntașii, cu steagul de nuntă, cu țărutul de lăutari în frunte, i-au eșit deputatului înainte până la marginea satului, de unde apoi mulțimea l-a petrecut la locul destinat pentru rostirea dării de samă.

Incântat de primirea călduroasă, ce i-s'a făcut, deputatul V. Goldiș a desfășurat și aici situațiunea politică a țării, arătând în deosebi țărurile partidelor dominante din parlament, cari nici decum nu voiesc drepturi și ușurare pentru popor, ci să susțină și pentru mai departe privilegiile unei clase față de mulțimea cea mare a poporului.

După darea de samă a deputatului, tinerul preot *Ioan Covaciu* din *Giulița* a rostit o caldă și cuminte cuvântare dând mulțumită deputatului și sfătuind spre bine poporul.

Din *Giulița*, însoțit de mai multe trăsuri, deputatul V. Goldiș a plecat la *Găvoșdia*, unde la mijlocul comunei îl așteaptă întreg poporul în frunte cu vrednicul *Jude comunal*. Tot satul era adunat și toți au ascultat cu adevărată iubire cuvintele deputatului lor. Adunarea a fost deschisă prin preotul *Ioan Musca*, iară unul dintre cei mai vrednici fruntași români de pe valea *Murășului*, comerciantul *George Moldovan* din *Giulița* a mulțumit deputatului și a propus adunării spre primire următoarea:

Rezoluțiune.

Alegătorii și întreg poporul românesc din comuna *Giulița* susținând întru toate programul național, își exprimă neștrămutata încredere în partidul naționalităților din dietă și prin deputatul cercului Radna roagă acest partid a continua cu lupta bărbătească pentru eluiparea drepturilor convenite popoarelor țării.

Rezoluțiunea aceasta a fost primită cu mare însuflețire.

Și de rândul acesta deputatul V. Goldiș n'a întrelăsat a da poporului sfaturi bune, îndemnându-l pretutindeni să-și iubiască biserica și să se ferească de birturi, de patimele cele rele. În toate comunele apoi a împărit gratuit cărți folositoare pentru popor, cecece a făcut impresiune foarte bună și a stârnit adevărată înflăcărare față de alesul poporului.

Deputatul V. Goldiș a luat prânzul la preotul *Ioan Musca* din *Găvoșdia*, iar pe la 4 ore d. a. s'a întors cu societatea întregă la *Vărădia*, ca să asiste la cununia dșoarei *Gabriela Țăran* cu candidatul de preoție *Ignație Vișoiu*.

Cununia a săvârșit-o părintele din loc dl *Ioachim Turcu*, iar nănași au fost dl dr. *Victor Bontescu*,

advocat în *Hațeg* și doamna protopopeasă *Procopie Givulescu*.

După cununie s'a încins o nuntă românească, cum numai pe valea *Murășului* se fac. Eu nu sunt în stare să descriu frumsețea nuntei acesteia și aștept ca altcineva să descrie acea noapte petrecută în adevărată veselie românească.

† D. Dragonescu.

Din *Timișoara* ne vine trista știre că unul din fii credincioși ai bisericii noastre, *D. Dragonescu*, fost director financiar, deputat dietal, deputat sinodal și asesor konzistorial, a încetat din viață, în vârstă de 61 ani.

El s'a bucurat de stima și dragostea tuturor celor cari l-au cunoscut și indeosebi în cercurile aradane a fost apreciat și iubit. De când se penzionase, luă parte activă la lucrările sinodale și konzistoriale. S'a distins ca fiu credincios bisericii și neamului, un caracter dintre cele alese.

Il jelesc soția, frații și numeroase rudeni.

Fie-i amintirea eternă!

In atențiunea viriliștilor români din comitatul Aradului.

Conspectul de dare pe baza căruia se va compune lista viriliștilor comitatenzi, e expusă la vedere publică până în 22 Septembrie n. incluzive.

Obiecțiunile contra acestui conspect se pot face în scris sau verbal, până la termenul de sus.

După expirarea termenului de obiecționare va urmă compunerea listei viriliștilor pentru anul 1907, prin comitetul de verificare, (*igazoló választmány*).

Preoții, profesorii, redactorii, avocații, doctorii în științe, medicii, inginerii, economii diplomați, au dreptul să ceară, ca la compunerea listei, darea lor proprie împreună cu darea ce o solvesc după averea soției, sau a băieților minori, să fie computată duplu.

Computarea duplă a dării însă se face numai dacă respectivul o cere aceasta.

Cererea se poate înainta în scris, ori verbal.

Cererea în scris este a se adresa comitetului de verificare (*igazoló választmány*) și trebuie înaintată vicișpanului, cel mult până la începerea ședințelor comitetului de verificare; cecece va fi probabil în 24—26 Septembrie.

Cererea e scutită de timbru.

Atragem atențiunea tuturor celor interesați, că în vederea binelui obștesc, ce trebuie să-l servim comitatului, — să nu întârzie a-și validată drepturile garantate prin lege.

Sfințirea bisericii luterane.

Duminecă s'a sfințit în *Arad* noua biserică lutherană, pe strada principală, aproape de tribunal. O vreme frumoasă a favorizat această serbare religioasă, la care încă de *Sâmbătă* a sosit episcopul lutheran *Sárkány* (*Baia-mare*). Lume foarte multă a azistat. Din partea bisericii gr. or. a fost *P. S. Sa* Episcopul *I. I. Pap*, însoțit de archimandritul *A. Hamsea*, protosincolul *R. R. Ciorogariu*, protopopul *V. Beleş* și

dr. *N. Oncu*, președintele comitetului bisericesc gr. or. român, iar canonicul *G. Telescu* a reprezentat biserica gr. cat. română. A făcut senzație lipsa minorităților și a fișpanului, un semn de intoleranță religioasă condamnabilă. Sfințirea bisericii a făcut-o Episcopul *Sárkány*, iar predica festivă a rostit-o protopopul din *Ciaba*. Credincioșii s'au cuminecat toți.

La banchet fostul secretar de stat *Zsilinszky* a toastat pentru *M. Sa*. Episcopul nostru a fost cald serbătorit pentru onorurile ce a dat acestei serbări și a ținut vorbire pentru comunitatea bisericii luterane și presidentul ei primarul *Institoris*.

Mandatul dela Zorlent, unde a fost ales dr. *St. Petrovici*, se știe, »patrioții« l-au petiționat la Dietă. Alaltăeri comisia VI de verificare, sub presidenția lui *Holló Lajos*, s'a ocupat de petiție. Apărător al mandatului e dr. *Aurel Văleanu*. D-sa a arătat că Românii n'au agitat nici n'au luptat cu arme nepermise.

După o desbatere mai lungă comisia a însărcinat pe *Nyáry Béla* să ancheteze și să caute dacă n'au agitat alte persoane, căci despre alesul deputat nu se poate dovedi nimic, și dacă agitațiunile au determinat ori ar fi putut schimba rezultatul alegerii?!

Flota Statelor Unite. Președintele Statelor Unite, *Roosevelt* în prezența atașailor navali străini, a trecut zilele trecute în revistă la *Osterbay*, cea mai mare flotă pe care a avut-o vre-o dată Statele-Unite și care cuprinde 43 de vase 1178 tunuri, 812 ofițeri și 15,234 soldați.

Câtă despăgubire pretinde guvernul italian? »*Corrier della Sera*« din *Roma* scrie, că *Tittoni* ministrul de externe al Italiei, a trimis eri nota ministrului de externe *Goluchowski*, în chestia despăgubirii acelor italieni, cari au suferit pagube cu ocazia răsculărilor din *Fiume* și *Dalmația*. După această notă au suferit pagube 14 supuși italieni, pagubele sunt cam două sute de mii lire. Susamintitul ziar adaogă, că nota, după cum e obiceiul între puterile aliate, e ținută în terminii cei mai politicoși și prietinoși.

Expozițiunea dela Milano.

Această expozițiune a fost făcută pentru celebrarea unei mari victorii a științei și a muncii: tunelul *Simplonului*, lung de 19 kilometri 803 metri, terminat după șapte ani de încordări supra omenești și cu o cheltuială de optzeci de milioane lei.

Acest tunel colosal, cel mai mare din lume, este merit să aducă imense servicii comerțului și călătorilor. Trecând prin el, călătorul din *Paris* pentru *Milano* are de străbătut o distanță numai de 830 kilometri, cu 67 de kilometri mai puțin de cât prin *St. Gotthard* și cu 164 kilometri mai puțin de cât prin *Monte Cenis*.

Știința a dovedit și cu această ocaziune progresele ce s'au realizat în ultimele decenii, căci în timp ce tunelul *Monte Cenis*, lung numai de 12 kilometri a costat 75 milioane lei și a fost terminat abea în 14 ani revenind la 6140 lei metrul, tunelul *St. Gotthard* a fost executat în nouă ani și, de și ceva mai lung de cât *Mt. Cenis*, (având 14 km. 884 m.) a costat 67 de milioane de lei, ceia ce face 4470 lei pe metru: iar *Simplonul*, lung de aproape 20 de kilometri și necesitând lucrările e de artă cele mai grele, a fost terminat numai în șapte ani, costând optzeci de milioane lei, ceia ce revine abia la 4039 lei pe metru.

În timpul verei, trecerea prin acest tunel este foarte puțin plăcută din cauza căldurei, care ajunge chiar la 40 grade Celsius, și a complectei lipse de ventilațiune, timp de 25 de minute așa în cât părăsind stațiunea elvețiană dela frontieră *Brigue* și intrând imediat în *Simplon*, călătorul are impresiunea că a trecut din frumosul raiu pământesc al *Șvițeriei* într'un adevărat infern.

La eșirea din tunel însă, o compensațiune de-

săvârșită se prezintă ochilor: frumoasele vederi ale Italiei de Nord și mai ales acele fermecătoare țărâni ale vestitului Lago Maggiore, cu Pallanza și cu cunoscutele lui insulețe, formând limita între Lombardia și Piemont.

Expozițiunea este foarte reușită și atrăgătoare, vastă și interesantă, oferind înfățișarea a două mari orașe improvizate: Parcul și Piața Armelor, așezate la o distanță de vre-o doi kilometri. În interiorul secțiunii acestei din urmă circulă, pentru serviciul vizitatorilor, două linii de tramvae electrice; iar de la o secțiune până la cealaltă este un tren electric suspendat, care străbate în 3—4 minute această distanță, cu zece bani de persoană.

Prin cinci intrări ale Parcului și prin șapte intrări ale Pieței Armelor, tramvaele aduc pe vizitatori la expozițiune. Lumea nu prea este așa de multă acum, poate din cauza prea marilor călduri atât de obicinuite la Milano, în cursul lunilor de vară.

Am sosit aici a treia zi după incendiul care a consumat Palatul artelor decorative italiene și cel al artelor unguerești, cauzând pagube necalculabile, distrugând piese unice de mare valoare și producând o mare și justificată tristețe. Se urma încă ancheta asupra cauzelor imposibile de dovedit — care au determinat această nenorocire și se vorbea că expozanții din aceste două palate, în înțelegere cu comitetul dirigent al expozițiunii au decis a se face la loc aceste două pavilioane dar cum s'ar putea înlocui piesele unice? cum s'ar mai înlocui oare manuscrisele lui Verdi?...

Intrând în expozițiune prin poarta triumfală, monumentală, din Parc, ai în față galeria Simplonului cu cele două guri ale tunelului, care se poate distinge încă de departe prin statuia lui Mercur, așezată între două Glorii. Această galerie cuprinde o icoană perfectă și minunată a colosalei lucrări ce a învins Alpii și a legat Italia de Elveția cu cele mai strânse raporturi de prietenie și de comerț: se vede aci un grup de lucrători de se luptă cu vetele naturii, se văd instrumente de lucru și toate furniturile întrebuintate, se vede inginerul care conduce lucrarea, se vede mai departe — în mic — tunelul complet gata, așa cum este astăzi.

O inscripțiune frumoasă, cu litere de aur mari pe o placă de marmoră, ne dă oare-cum scopul și importanța expozițiunii milaneze: «Dela Alpii învinși pentru a treia oară, cu opera concordă a două popoare, Milano în numele Italiei chiamă națiunile la eforturile pacifice ale muncii».

La stânga, în imediată apropiere, se află expuse mijloacele de transport pe uscat și pe apă, întrebuintate de om din vechime și până în zilele noastre, trăsuri regale și papale terminându-se cu un prețios muzău postal al Germaniei retrospectiv. Acest pavilion este din cele mai importante, iar vizitatorul rămâne cuprins de un adevărat respect față de niște amintiri atât de prețioase ce îi trec pe dinaintea ochilor. La dreapta este pavilionul agriculturii și pisciculturii, cu un bogat acvariu, care va rămâne dar orașului Milano.

Peste optzeci de mostre și atracțiuni se află în această parte a expozițiunii, în special palatul orașului Milano, pavilionul mic și frumos al Elveției — produsele acestei țări se găsesc deasemenea răspândite și în alte pavilioane — al poștei, al presei, Cinematograful Simplonului, palatul comitetului de recepțiuni cu un minunat salon-teatru circular, cu o cupolă, putând cuprinde până la 3000 de spectatori, și în fine marele palat al artelor frumoase; în 13 secțiuni regionale, au expus aproape două sute de artiști italieni și străini un număr de cinci mii de opere, în vre-o optzeci de săli; tablouri și sculptori și lucrări arhitectonice. Ar necesita săptămâni întregi numai vizitarea acestor opere de reală valoare artistică!

Mai departe găsim pavilionul Canadei, al orașului Sampierdarena, al Rusiei, templul păcii, paiatul juvaerurilor, al Japoniei, Persiei, Turciei, Angliei, Germaniei și Olandei.

Tot în această parte a expozițiunii se aflau și pavilioanele artei decorative italiene și unguerești, cari au ars în noaptea de 21 Iulie (13 August).

În Parc, mai este pavilionul Providenței, în caer se poate citi, ca într-o carte, prevederea pentru zile negre și ajutorul social expus în

cifre; apoi societățile Crucea Roșie și Umanitară, precum și nenumărate distracțiuni cum sunt Călătoria la polul nord, Toboganul, Aeroplanul care ne dă iluzia că sburăm, menageria, turnul de observație etc.

În fața palatului Artelor se află colosala arenă, destinată diferitelor reprezentații și serbări sub cerul liber.

Știri dela Expoziție.

Serbările de Marți.

Corul seliștenilor. Urcat acest cor pe scenă cu frumoasele seliștence în pitorescul lor costum, toată lumea s'a grădit în fața scenei, ca să le vadă de aproape. Corul a fost fotografiat de mai multe ori.

Dar acest cor mixt, compus din 80 persoane și dirijat de dl învățator Iuliu Crișan, n'a înșuflețit publicul numai cu frumusețea sexului gin. gaș, ci și cu frumusețea în executarea cântărilor-

»Fântână cu trei isvoare«, frumoasa compoziție a d-lui G. Dima, a fost sgomotos aplaudată, iar »Dorul meu« și »Neică Neiculiță« de dl Mureșeanu au fost bizate.

După cum Duminecă corul din Reșița al d-lui Velcean deschisese potopul de însuflețire, așa eri seliștenii și în special seliștencele au provocat un entuziasm, care n'a rămas mai pe jos, decât cel dela primul concert.

Li-s'au făcut seliștencelor nesfârșite ovații.

Corul din Ocna-Sibiului. Corul bărbătesc de 40 persoane din Ocna-Sibiului, condus de dl Miron Bibu învățator, a executat cu exactitate: »Știi, mândro, când ne iubeam« și »Toarce lelea«, ambele de dl profesor de cânt dela seminarul din Sibiu T. Popovici.

A plăcut mult în deosebi bucata a doua, care a fost frenetic aplaudată.

Corul din Orăștie. Corul de 50 persoane al Reuniunii de cântări din Orăștie a fost mult aplaudat. Costumele naționale femeiești înveseleau ochiul, iar executarea cântărilor a impresionat mult.

»Bălcescu murind« de Mezzetti și Dima a fost ascultat cu multă atenție, iar »Mândruțo de demult« de Dima a trebuit să fie bisată.

Corul împreună cu dirigentul său, domnul I. Branga, învățator, a fost obiectul unor sincere ovațiuni.

Corul Brașovechenilor. Corul mixt din Brașovul-vechiu, condus de dl Voicu a cântat două cântece de dl T. Popovici, fiind aplaudat mult.

Acest cor, se vede, nu a fost anunțat la timp, fiindcă n'a figurat în program.

Apariția lui pe scenă a fost primită cu plăcere din partea publicului.

Apariția lui pe scenă a fost primită cu plăcere din partea publicului.

Ardelenii la Constanța.

Constanța, 31 August v. Cu două trenuri oficiale au sosit la ora 10 dimineața societățile corale din țară, Ardeal și Bănăt, în total 2400 persoane. Muzica militară înțonând imnul național, i-a întâmpinat cu mii de cetățeni în frunte cu primarul Bănescu, care a salutat printr-o calduroasă cuvântare pe oaspeți. Răspund mulțumind: Dr. N. Comșa președintele corului din Sibiu și preotul Avram Corcia, președintele corului din Coștei.

Cortegiul cu muzica militară în frunte pornește spre piața Independenței. La statua lui Ovidiu din nou primarul Bănescu a ținut o frumoasă cuvântare, acoperită de nesfârșite urale ale celor peste 6000 de asistenți.

A răspuns Dr. Dobrin, președintele corului din Lugoj, printr-o cuvântare aleasă, mișcând până la lacrimi pe cei prezenți.

Dl Mirza, directorul ziarului »Tribuna Dobrogei« a cetit o frumoasă doină, scrisă cu această ocazie. Apoi toate corurile, întrunite sub conducerea maestrului Kirik, au înțonat imnul regal care a fost cu sfînțenie ascultat.

În urmă corurile din Cernăuți, Săliște, Lugoj și »Carmen« au cântat frumoase bucăți, care au fost aplaudate frenetic.

De aci cortegiul a pornit la gară de unde cu trenul au plecat la baie Mamaia vizitând plaja.

La orele 12 o masă a fost oferită de primărie.

Masa a fost special aranjată de ofițerii batalionului 5 vânători, sub conducerea maiorului Sănătescu, servind soldați. S'a dat friptură, brânză, struguri și vin.

Sosind la masă generalul Anghelescu, comandantul diviziei 9 și colonelul Obedenaru, au fost întâmpinați cu nesfârșite urale și strigăte de trăiască!

În timpul mesei dl Bănescu primarul orașului închină paharul în sănătatea suveranului. Cei prezenți aclamează. Muzica cântă imnul regal.

Vorbește apoi cunoscutul naționalist aromânul Petru Vulcan des aplaudat și întrerupt de urale și aprobări.

Seria toastelor o încheie dr. Dobrin, care a mulțumit pentru frumoasa primire.

Apoi s'au format corurile cari au cântat în parte. Masa s'a terminat cu o mare horă a unirei jucată pe câmpia de lângă plantațiunile. Entuziasmul a fost la culme. S'a format un nou cortegiu cu muzica în frunte, străbătând orașul până la port, unde imbarcându-se pe vaporul »România« sub comanda căpitanului Eugen Tăut, au făcut o frumoasă excursiune în largul mării.

La orele 7 oaspeții s'au urcat în trenurile speciale aflate în port.

Înainte de plecare corurile reunite au înțonat diverse cântece naționale sub conducerea dnului Kirik.

Apoi profesorul Paulian din Turnu-Severin a ținut o însuflețită cuvântare mulțumind în numele tuturor coriștilor maestrului Kirik, organizatorul acestei reuniuni a corurilor și excursiunii. La plecarea trenurilor urale lungi au izbucnit din pepturile fraților din Banat, Ardeal și Dobrogea.

Sosirea Macedonenilor. Duminecă la orele 12 și 5 a. m., au sosit în Capitală spre a vizita Expoziția, aproape 100 de elevi și diferite alte persoane, toți Români din Macedonia.

Românii Macedoneni sunt aduși din inițiativa unui cerc de elevi »Charta rotativă».

Pentru întâmpinarea lor la Constanța au plecat dnii Adr. Dumitrescu-Bumbești, Tașcu Pucerea și un număr de studenți Macedoneni.

La București au fost întâmpinați de dl Șt. Castrășanu, din partea comitetului de inițiativa Școlarii, cetățenii și colonia macedoneană din Capitală au eșit la gară întru întâmpinarea oaspeților. Corul societății »Hora« și muzica militară au salutat sosirea trenului cu »Deșteaptă-te Române».

Comitetul de inițiativa lansase un apel către cetățeni. a se face Românilor macedoneni o primire calduroasă.

Sosirea în București a Românilor din Arad.

Duminecă seara, cu trenul de Verciorova, au sosit în gara de nord 100 de excursioniști români dela Arad, advocați, învățatori, preoți și agronomi, sub conducerea dlui dr. Stefan C. Pop, deputat dietal și advocat în Arad.

Iubiții noștri oaspeți, au fost primiți în gară de un numeros public. Era de față un reprezentant al ministerului instrucțiunii publice, dl Al. D. Florescu, secretarul general al ligei culturale, mulți studenți universitari din societatea studenților, dl Stefan Sihleanu și alte multe persoane din toate clasele sociale, veniți spre întâmpinarea fraților Aradani.

La descinderea lor din vagoane, dl Al. Bacaloglu, conzilierul delegat al primăriei i-a primit cu următoarea cuvântare:

»Fraților! În numele primăriei Capitalei, al cărei reprezentant sunt, vă zic bine ați venit între noi, în Capitala regatului, care vă primește cu brațele deschise, cu toată dragostea frățească.

Fraților! Expoziția noastră națională jubiliară, în al 40-lea an de domnie glorioasă a înțeleptului și mult iubitului nostru suveran a avut farmecul de a aduna de pretutindeni, din țări depărtate, toată suflarea românească, pe toți de un neam și de un graiu cu noi. Au venit în mijlocul nostru frații bucovineni, bănățeni, astăzi de dimineață au sosit Românii mulți încercați din Macedonia, toți cu dragostea de neam în inimele lor, pentru ca să văză însemnatele progrese realizate de patria mamă și să se bucure de bucuria noastră.

Fiți dar bine veniți și să petreceți sănătoși și voioși între noi.

Trăiască neamul românesc și voi iubiți frați dela Arad».

La acestea, conducătorul excursioniștilor români; dl dr. Stefan C. Pop a răspuns în cuvinte mișcătoare, arătând bucuria ce simte văzându-se între frați și de primirea simpatică ce au întâmpinat-o din momentul intrării lor în această țară liberă și ospitalieră pentru toată omenirea.

»Venirea noastră între frați, zice dr. Pop, este să ne cunoaștem și să admirăm expoziția națională, munca uriașă a neamului nostru de sânge, sub domnia regelui Carol, care a cucerit laurii meritați prin vitejia și înțelepciunea lui recunoscută în toate părțile dincolo de hotarele regatului român.

Trăiască România și regele Carol cu întreaga Dinastie!

Un ura nesfârșit a acoperit aceste cuvinte.

În urmă oaspeții Aradani însoțiți de persoanele oficiale, au pornit pe jos străbătând căile Grivița, Victoriei, Carol și Rahova până la seminarul Nifon, unde au fost găzduiți.

În grupa excursioniștilor sunt și 15 dame.

În drumul dela gară în oraș, conducătorul dr. Pop, adresându-se delegatului primăriei dlui Bacaloglu, i-a zis referitor la expoziție:

»Dacă expoziția DV. n'ar avea decât prilejul de a fi putut adună la oaltă pe toți Românii de pretutindeni și încă e un neperitor merit pentru drul Istrati, Românul energic pe care l'am cunoscut la un congres în Sibiu».

Dr. St. C. Pop ne scrie că momentul cel mai înălțător a fost *întâlnirea Aradanilor cu Macedonenii*. A fost o înfrățire cum rar s'a văzut. Toți s'au fotografiat, în curtea seminarului Nifon.

Tuturor excursioniștilor li-s'au făcut cele mai mari favoruri.

Aradanii sunt încântați îndeosebi de primirea ce li-s'a făcut în Turnu-Severin, unde li-a ieșit întru întâmpinare primarul orașului, în fruntea unei imenze mulțimi de cetățeni și ofițeri, având cu ei muzica militară. Dela port s'au dus cu toții până la statuia lui Traian, unde i-au salutată ajutorul de primar iar dr. St. C. Pop a răspuns în cuvinte emoționate. A fost mare entuziasm, s'a încins o horă mare.

Aradanii la Constanța și Sinaia. Mercuri dimineața grupa aradană a plecat la Constanța, unde stă până Joui, când se întorc apoi la București. Joi după amiază vor cerceta orașul, sara vor lua parte, în logile ce li-s'au rezervat, la reprezentația din Arenele Romane. Vineri dimineața vor fi în Sinaia iar seara, peste Brașov, se întorc acasă.

Sărbătoarea prof. D. Kiriac.

București, 17 Sept 1906.

În onoarea profesorului D. Kiriac, cunoscutul compositor și dirigent al societății corale *Carmen* din București, s'a improvisat o mică sărbare, drept recunoștință pentru faptul că a pus la cale grandioasele concerte dela expoziție.

Duminecă în 3/16 Septembrie, a doua zi după plecarea corurilor în patrie, un grup mai mare de ardeleni, profesori medici, publiciști și funcționari, au făcut o vizită maestrului în saloanele societății *Carmen* și i-au oferit o prea frumoasă liră cu flori naturale.

Dl Ilarie Chendi a ținut o scurtă vorbire, zicând între altele:

»În numele unui grup de Ardeleni venim să-ți arătăm recunoștința pentru fapta măreață ce ai săvârșit.

»Grație energiei tale, grație personalității tale artistice, ai reușit să dai țării și neamului întreg zile neuitate de înălțare sufletească. Prin puterea cântecului ai știut să deștepti visuri îndrăznețe, să ne apropii pe toți cei din patru unghiuri și

să ne dai privilegiul ca unii pe alții să ne îmbrățișăm.

»Publicul și presa noastră, în surprinderea generală și în graba cu care se fac la noi toate, — dar poate și din cauza superficialității în simțirea multora, — au uitat să-și manifeste sentimentele de grație ce ți se cuvin. Fii convins însă că urmările binecuvântate ale faptei tale te vor răsplăti din belșug.

»Primește aceste flori ca un semn de iubire din partea celor ce au încercat emoțiile cele mai curate, când te-au văzut în fruntea miilor de glauri din Arenele-romane. Primește-le și fii îndreptat că numele tău și al bravei tale societăți »Carmen« a fost înscris cu litere neșterse în anele renașterii noastre naționale și artistice».

Ardelenii au făcut ovații dlui Kiriac, iar acesta a răspuns câte-va cuvinte de mulțumire.

A urmat o mică gustare, în cursul căreia societatea »Carmen« a executat trei frumoase cântece.

De peste săptămână.

— **Carmen Sylva și V. Alexandri.** Se știe că Regina Elisaveta a României a promis să scrie un motto, spre a fi gravat pe medalia comemorativă pe care primăria din Iași o va bate cu ocazia inaugurării statuei marelui poet Vasile Alexandri. Ziarul »Evenimentul« ne spune că regina a expedit la Iași următorul motto:

»În cupa lui de aur

El bea numai lumină.

Elisabeta.

— **Manevrele din Dalmația.** Se telegrafează din Zara: Principele de coroană Francisc Ferdinand a plecat alaltăieri din Raguza, între ovațiile însuflețite ale locuitorilor și salvele miliției. S'a imbarcat pe vaporul Miramare, pentruca să asiste la manevrele flotei. Principele de Muntenegru Danilo, a urmat vaporului Miramare în jachta lui particular.

— **Ziar croat confiscat.** Se scrie din Zagreb în 17 Septembrie: Sub domnia noului guvern azi a fost prima confiscare de ziar. E interesant că poliția a sequestrat unul dintre ziarele partidului filomaghiar. Ziarul partidului de drept croat »Hrvatszka« scrie un articol în care atacă vehement pe moștenitorul de tron, fiindcă în Dalmația când a primit deputațiile a vorbit nemțește și italienește, iar nu și în limba croată. La ordinul procurorului de stat s'a confiscat sub motiv că ofensează pe unul dintre membrii casei domnitore.

»Hrvatszka«, e organul partidului de drept croat și presidentul acestuia e și presidentul coaliției croate—sârbe.

Primul redactor e Dr. Harambasics August, deputat dietal.

— **Domnul dr. George Plopu,** jude regesc la Curie a fost numit din partea domnului ministru de justiție membru în comisiunea pentru examinarea advocaților și anume pe anul 1907.

— **Apponyi, presidentul republicii maghiare.** Duminecă, la desvălirea statuei Washington a luat parte și contele Apponyi, care la banchet a ținut o vorbire. Americanii erau așa de însuflețiți, în cât au aclamat: »Trăiască Apponyi, presidentul republicii maghiare«. Hipp, hipp, hurah!

— **La gimnaziul român din Brașov** s'au înscris până astăzi la amiază 352 elevi, un număr cum nu s'a mai pomenit în anele școalelor noastre secundare din Brașov. Numai în clasa VIII gimnazială s'au înscris 54 elevi. Azi la orele 3 p. m. s'au citit elevilor legile școlare, iar mâine dimineață la orele 7 se încep cursurile.

— **Transportarea osâmintelor lui Rákoczi — acasă.** Se telegrafează din Cașovia: În chestia transportării osâmintelor lui Rákoczi acasă, comisia exmisă a ținut o ședință și s'a stabilit în modul următor: Osâmintele lui Rákoczi vor sosi noaptea în Szikszó; acolo locuitorii din Felsővadász cu conduct de torțe, vor face onorurile domnului lor de odinioară. Din Szikszó până în

Cașovia, pe ambele părți ale liniei ferate vor arde torțe tot la distanță de 100 pași. Cetatea Bodokóvárlya și Regéczi, cari cad în drum, vor fi iluminate; la poalele munților vor aprinde focuri. Trenul sosește dimineața la Cașovia. Osâmintele vor fi așezate într'un pavilion de doliu în strada Ridusiczky.

Partea principală a serbării se va face în acest pavilion. Discursul funebrel va fi rugat să-l țină contele Apponyi, ministrul de culte.

— **Botez în expoziție.** Incident nostim s'a întâmplat la expoziție Dumineca trecută. Trei femei bucovinene ce veniseră la serbări au dat naștere la trei băieți, cari vor fi botezați în expoziție dându-li-se numele Train, Bucur și Carol. Naș va fi dl dr. Istrate.

— **Un preot slab.** Ni-se scrie:

»*Controlia*« a scris despre dl dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, mai mulți articlii calumniatori și vătămători de onoare, în urma cărora dl dr. Cosma s'a văzut necesitat a intentă contra »Controliei« până acuma 3 procese de presă. Unul dintre aceste procese a ajuns acum Mercuri la senatul de acuză din Timișoara; pentru articlii incriminați a primit răspundibilitatea preotul din Giroc, David Voniga, care s'a prezentat cu apărătorul său dr. Hajdu Frigyes, fostul contracandidat al dlui dr. Cosma la alegerea dietală din cercul Făgetului. Voniga neputându-se apăra față de acuza de calomnie și vătămare de onoare, s'a încercat să dovedească, că dânsul e bun patriot și »Controlia« e foaia cea mai patriotică și guvernamentală, iar dl dr. Cosma este un agitator național din profesiune, care dacă ar putea, ar soarbe doară într'o lingură pe toți aceia, cari nu fac politică românească, ca dânsul apoi că dl dr. Cosma este dușman a tot ce nu-i unguresc, așa nu poate suferi »sărdășul« și »himnusul« unguresc, iar despre dl dr. Nicolae Șerban a susținut, că a fost corupt la alegerea de deputat cu 30000 fl.

Tribunalul însă nu a pus nici un pond pe aceste palavre goale și dând loc acuzei a pus sub acuză pe preotul Voniga pentru calomnie și vătămare de onoare comisă față de dr. Cosma, ordonând totodată, că despre aceasta să fie avizat și Veneratul Conzistoriu din Arad.

Vom vedea, cum se va dezvoltă mai departe acest proces, dar suntem curioși, că ce va zice la toate aceste Veneratul Conzistor, cu atât mai mult, că dl dr. Cosma este asesor conzistorial, iar dl Voniga subalternul Conzistorului.

Noi credem, că preoții au o misiune mai nobilă, decât să dea anză, ca să fie duși pe tribunalele criminale.

— **Frații Grödel,** faimoșii exploatare de păduri, iar sunt la ordinea zilei în presa din Budapesta. »Budapesti Napló«, »A nap« și alte ziare publică nu frage, ci înșiră fapte și fac însușiri nu se poate mi grave, pe cari dacă acești exploatare ajunși baroni, nu le desminteșc ori prin proces nu vor reuși să primească satisfacție, rămâne asupra lor odiul de-a fi nu numai cei mai păcătoși exploatare de păduri, dar și niște panamiști, șantagiști, escrochi, înșelători, — căci toate aceste epiteze li se aplică de susnumitele ziare.

»Budapesti Napló« dela 15 Sept, arată că frații Grödel înșală fiscal: nici în Budapesta nici în Treiscaune nu plătesc dare. Când s'a adus chestia în congregația din Treiscaune, s'a decis îndată să se ceară relații oficiale din Budapesta, căci milionarii aceștia s'au eschivat dela plățirea dării în Treiscaune provocându-se că nu plătesc nici în Budapesta, deoarece *n'ar fi având venituri!* Nici până azi însă n'au sosit actele cerute.

Când a fost însă vorba să-și câștige folos, într'un proces, li-a fost ușor să dovedească, la o singură pădure în Treiscaune, că au venit de 720.000 coroane.

Ceea-ce e mai grav în desvălrile presei maghiare e afirmarea că Grödel are ca protector pe însuși ministrul de justiție Polónyi, care i-a fost avocat, iar acum compania asta cinstită are de avocat pe fiul ministrului de justiție...

Mai trebuie oare comentariu?

Frații Grödel sunt cunoscuți de altfel și în România. În munții Vilcei și Vrancei au devastat în așa chip pădurile luate prin speculă, cu preț ieftin dela bieții țărani români, încât ne aducem aminte, presa din București a dat alarma și a căutat să demascheze isprăvile ovreiești.

Noi credeam atunci că numai sub ocrotirea absolutei libertăți a tiparului li-se pot aduce acestor gheșeftari atât de grave acuzări. Când vedem însă că și presa din Budapesta, unde legile sunt mai aspre, aduc învinuiri grave, ne simțim îndemnați a reveni, mai ales că e vorba ca acești gheșeftari să pătrundă și în alte părți locuite de Români.

— **Cum lucrează Grödel.** Privitor la chipul de a manevră al fraților Grödel, cari atât în România cât și Ungaria, mai ales în părțile ardelenne au acaparât teritorii mari de păduri, »Budapesti Napló« dela 13 Sept. scrie:

»Pentru a pricepe situația, e de scris, că prin aceleași părți pe unde sunt pădurile fraților Grödel, are teritorii imense Götz, firmă austriacă și contele Mikes Armin. Intre pădurea lui Götz cu 4 mil. metri cubici lemne și pădurea lui Mikes Armin, cu 5 milioane metri cubici de lemne, este pădurea cu 2 milioane metri cubici a fraților Grödel. Aceștia, se înțelege, aveau interes să împedecă din răspuțeri exploatarea celorlalte 2 păduri.

»Pentru acel nobil scop li s'a oferit prilej splendid, nu de mult. Pentru a-și valoră și exploata și mai bine pădurea, Mikes a făcut linie ferată funiculară; linia asta are să transpoarte jos cât mai iute materialul lucrat din pădure. Contele Mikes Armin a comandat linia ferată funiculară la firma Kaiser din Kassel, care s'a și apucat îndată de lucru.

»Au intrat însă atunci în activitate frații Grödel. Urmarea intervenției lor a fost că firma Kaiser a tot amânat lucrările, îndeosebi cele de terasament și când, în sfârșit totul a fost gata, sub deosebite prețuri a amânat să predea lucrările. Contele Mikes Armin a fost silit să ceară ca tribunalul din Kézdivásárhely să orânduiască *massa curator* pentru a-și folosi trenul propriu.

»Și aci intervin Polonyieștii, cari în afacerea pădurilor nu se amestecă. În afacerile ardelenne Polónyi și-a avut de reprezentat pe avocatul Sebess Dénes. Ei bine: Polónyi Géza deputatul dietal, prin intervenția lui Sebess Dénes a reușit ca Tabla din Vászárhegy să *nimicească* hotărârea tribunalului privitoare la *massa-curator*.

»Asta contelui Mikes i-a făcut pagubă mare, fraților Grödel însă folos. Ceeace se înțelege, nu însemnează că s'ar fi intervenit în afacerea pădurilor. Nu, în afacerea pădurilor ei într'adevăr nu s'au amestecat...

»Unde este însă legătura între Kaiser și Grödel?

»Apoi există. Intr'asta Polónyi ajunge adică ministru iar pe încredințatul său din Ardeal, pe Sebes, l'a numit jude la Tabla și l'a însărcinat de adreptul pe el cu conducerea noii secții ce a înființat în minister pentru afacerile pădurilor ardelenne.

»După numirea sa de jude, Sebes a fost mai de multe ori la cancelaria centrală din Budapesta a fraților Grödel. N'a intrat însă pe poarta mare, ci prin dos.

În fața unor asemenea acuze presa oficioasă tace?

— **Un rege bun.** Se scrie din Bușteni, că Luni la orele 5 și jumătate p. m. regele Carol și regina Elisabeta au făcut o preumblare cu trăsura prin Bușteni până la tunel. De aici s'au înapoiat pe jos, distanță de 2 klm. până la podul gârcii. Întâlnind pe șosea pe moș Niță Enache, suveranii s'au oprit și regina l-a întreat: »Mai mergi la vânatoare moș Enache?« Acesta răspunde: »Sunt bătrân acum, și nu mai pot merge« la care regina îi spuse: că și regele e bătrân acum și nu mai merge; mai la vale întâlnind pe majorul Negru din marină, a vorbit cu d-sa și apoi s'au urcat în trăsura pornind la Sinaia. Regele are o mină bună și veselă. O mulțime de copii strigând »ura«, regele zimbând zise părinților: »Aci e raiul copiilor«.

— **Incercare de atentat.** Din Fiume se telegrafiază că poliția d'acolo a descoperit un complot care are ca țintă să omoare pe deputatul Zanella. Persoane necunoscute au voit să mituiască pe îngrijitoarea casei în care șade deputatul italian; au făgăduit 500 cor. dacă îi vor da cheia dela porțița pe unde vine acasă Zanella. E de notat că acea casă are două porți: una spre corso, alta spre cetatea veche. Planul criminalilor era să-l atace sub poartă, când vine noaptea de pe corso,

iar ei să fugă pe poarta opusă. Poliția a arestat pe Anton Pavacici, croat, care se lăudase că în trei zile va aduce pe tupsie capul lui Zanella.

— **Vărsările de sânge dela Siedlitz.** Cu privire la vărsările de sânge din Siedlitz se scriu următoarele: Selbătițiile (pogrom-ul) a ținut 50 ore. Pagubele cauzate de tunuri și foc sunt enorme. Au fost jefuite 200 prăvălii ovreiești și 70 case au ars. Numărul celor omoriți se urcă la mai multe sute. E mare lipsă de alimente și doctori.

— **Atentate în Rusia.** Se telegrafează din Varșovia că în 30 Aug. v., seara, în mahalaua Praga, col. Jakowleff, dirigintele inchișorii a fost ucis cu un foc de revolver.

Asasinul a scăpat.

— Tot în 30 Aug. v. după amiază, primarul orașului Pavosta, pe când eșise din localul primăriei a fost atins de un glonț de revolver care a fost tras asupra-i.

Primarul a fost imediat transportat la el acasă unde i-s'au dat ajutoare; starea sa este însă extrem de gravă.

Tot în ziua aceea a fost rănit cu un glonț de revolver la Riga și Gratoskoi, șeful jandarmilor din oraș.

Atentatorii n'au putut fi prinși.

— **Fatalitatea!** Privitor la crima din Siria, căreia i-a căzut jertfă tinerul adjunct notarial Petru Miloș, ni-se mai relatează următoarele:

Ucișagul nu e Ovrei, ci Ungur. În seara crimei el întâlnise departe în câmp pe Gavra Miloș, care venea spre casă cu căruța. L'a rugat să-l ia în căruță, că altfel ajunge prea târziu acasă. Gavra Miloș l'a luat și astfel a contribuit să sosească acasă ca apoi să ucidă pe fiul său.

— **Bjoernson-Bjoernstjen despre atitudinea Franței față de Rusia.** Unul din colaboratorii revistei »Le courrier Européen« primește dela marele scriitor scandinav, Bjoernson-Bjoernstjen, o scrisoare, din care reproducem pasagiul următor:

»În Rusia nu se va face nimic de-a binele, atâta vreme cât ea va fi susținută de Franța. Aceasta e cea mai mare crimă făcută de societatea noastră împotriva umanității, o crimă de neiertat și absolut în contra a tot ce faceți pentru voi înși-vă ca popor și ca societate«.

— **Di Beretvás,** membrul intern al firmei Beretvás és Sarló (Budapesta, vâzci-u. 17) sosește de curând în orașul nostru, iată avizul cumpărătorilor săi să-și prezente specialitățile de modă domnească engleză și franceză și albiturile sale, precum și colecția de bluze engleze de dame, când iar va face vizită numai la cumpărătorii, a căror invitație va sosi la timp la firmă.

— **Evreii la universitatea din B.Pesta.** Capitala Ungariei, dintre toate orașele mari, este cea care are cel mai mare număr de locuitori evrei, adică vre-o 200.000, fără a socoti pe evreii asimilați. Atunci e logic ca la universitatea din Budapesta din 5872 studenți înscriși, să fie 203 evrei și numai 2537 catolici, 592 reformați, 409 luterani, 154 greco-orientali, 137 greco-catolici, 10 unitari și 2 fără confesiune.

— **Victimele unei descoperi.** Wuertenburg, descoperitorul unei foarte puternice materii explosive, zisă »faronită« precum și americanul Tannall, prezidentul sindicatului care a sprijinit financiarcește descoperirea, în timpul unor experiențe făcute Sâmbătă în fața unor invitați la Lynn Massachusetts, au fost făcuți bucăți de noua materie care a explodat cu o detunătură groaznică.

— **Sporirea numărului nebunilor în America.** În anul 1904 au fost supuși 199.773 de nebuni la observațiune medicală afară de cei de prin provinciile îndepărtate.

În decurs de 13 ani numărul alienațiilor mentali s'a dublat.

E caracteristic că acești nenorociți se recrutează mai mult dintre bărbații născuți în America decât din rândurile femeilor; pe când la cei emigrați cazul e invers.

Întreținerea spitalelor de alienați costă pe an peste 80 milioane de mărci.

— **O întâmplare hazlie.** »Figaro« din Paris, scrie o bună anecdotă despre Balzac. Blanche medicul de alienați, care stă în capul unui mare sanatoriu, într-o zi invită pe toți medicii de alienați din Franța, ca să viziteze sanatoriul. După vizită se dădu un mare banchet, la cari au fost

poftiți oficios și câți-va bolnavi, cu a căror vindecare se lăudă Dr. Blanche. Era de față și Balzac, prietenul directorului. Totul a decurs în cea mai mare ordine. Ei, nebulii se purtau foarte cuminte, luară parte cu vivacitate la conversație și se purtau atât de gentil, încât medicii nu se puteau miră destul. Perla mesei era însă Balzac care a cucerit masa întregă prin spiritul lui. Cu asemenea ocazii, Balzac era agitat, și vinul încă îi mai deslegase limba. După miezul nopții, unul dintre oaspeți se despărți de Blanche, făcându-i complimente pentru seara răușită. »Te felicit mai ales pentru rezultatul fenomenal al științei d-tale medicale, dle coleg«, zise oaspele. »Ne-ai prezentat bărbați, nici cel mai eșpert om de știință n'ar veni la ideea că are a face cu un fost alienat. Dar după părerea mea pe unul dintre bolnavi tot n'ar fi trebuit să-l lași încă liber, căci după părerea mea, mîntea lui încă nu e normală. Înțeleg pe băiatul gras, agitat, care a șezut lângă d-ta«. Iar acel agitat nu era altul, decât Balzac, renumitul romancier francez.

— **Statistica atentatelor.** Petersburg, 15 Septemvrie. După statistica ziarului rusesc »Voci adevărate«, dela mijlocul lui Iulie a. c. și până la finea acestei luni, s'au întâmplat nu mai puțin decât 143 atentate dintre cari 12 n'au succes. Prin incidentul atacurilor 65 de oameni și-au pierdut viața, iar 66 au fost răniți. Dela sfârșitul acestei luni au fost 470 de atentate, dintre cari 26 n'au succes. Din cauza acestor atentate au murit 179 de oameni, 265 au fost răniți. În cele 2 săptămâni din urmă ale lunii Iulie au fost 115 jafuri, dintre cari 88 n'au succes, iar în 30 de cazuri s'au furat 151.319 ruble; în 78 de cazuri nu se poate stabili suma furată. Iar în cele două săptămâni din urmă ale lunii August, furturile s'au urcat la 164 de cazuri și dintre acestea n'au reușit 3. În 96 de cazuri s'au furat 340.893 ruble, iar în 54 de cazuri nu se poate stabili suma furată.

Știrile zilei.

Mandat nimicit. Budapesta, 18 Sept. Secția întâia a Curiei, sub prezidenția lui Sebestyén Mihály, după trei zile de pertractare, a nimicit eri mandatul lui Achim Andráș, ales la Ciaba în contra independenței lui Bakos Mátyás, care a atacat alegerea. Curia a mai pedepsit pe Achim, pentru agitație de clasă, ca un an să n'aibă dreptul de alegător nici să poată fi ales, precum să plătească și cheltuielile procesului, cari se urcă la 10.000 coroane.

Moartea lui Trepov. Varșovia, 17 Septemvrie. Aici se menține știrea că Trepov a fost otrăvit. La Peterhof, unde Trepov avea villă, au arestat eri 14 oameni, între cari un lacheu dela Curte și 4 servitori de ai lui Trepov. Despre cei arestați s'a dovedit că erau în relațiuni cu partidul revoluționar, ș'anume cu așa zisa »clasă sburătoare«, care aranjează și execută atentatele politice.

Petersburg, 18 Sept. Se zice că s'a descoperit o întinsă conspirație cu scop de a otrăvi întreaga familie a țarului. Când a aflat, țarul a învinovățit pe demnitarul Curții, în primul rând pe Trepov. Acesta, de întristare, s'ar fi otrăvit. Că e ceva la mijloc, se poate deduce și din faptul că despre moartea lui Trepov numai a patra zi s'a știut în public.

Sinucidere senzațională. Budapesta, 19 Sept. Bérczy Béla, conzilier de poliție, conducătorul poliției dunărene d'aici, care pe vremea lui Kristóffy jucase rol mare, s'a sinucis cu o pușcătură de revolver trasă drept în inimă. Nu se știe cauza sinuciderii lui. El se însurase, a treia oară, nu de mult și era om cu stare.